

בערבות אוקראינה בקור מקפיא ובאישון ליל הרכב שבק חיים...

לקראת שבועת מלכתא

פנינים לפרשת וישלח גליון מס' 356 תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

המעשה שסיפר הגר"י זילברשטיין מוסב על הגאון רבי שלמה קלוגר, והעיד שאת הפרטים על כך שמע ממרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שלמרות שלא נהג לספר סיפורים, בכל זאת מדי פעם היה מעשיר אותי במעשים ובהנהגות של גדולי ישראל מדורות-עברו. המעשה התרחש לאחר שרבי שלמה קלוגר התפטר מרבנותו בעיירה זאליפוט

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על גדלותם וענוותנותן של גדולי ישראל

מאת: הרב משה מיכאל צורן

בפרשת 'וישלח' (בראשית, פרק ל"ג פסוקים ו'ז') מגלה לנו התורה שכאשר יעקב אבינו נפגש עם עשיו, הוא בחר תחילה בשפחות וילדיהן, דהיינו שהם יגשו ראשונים לעשיו; המשלחת השניה היתה של לאה וילדיה, 'ואחר נגש יוסף ורחל וישתחוו'.

וההסבר לסדר זה הוא כפי שרש"י מביא ש'אחרון אחרון חביב'. ושואלים המפרשים, איך אפשר להפלות בין דם לדם? האם בגלל שהאחד פחות חביב מהשני, מותר להציב אותו במקום יותר מסוכן?

באחרית ימיו אמר מרן הגרא"מ שך זצ"ל פירוש מבהיל. בספר ישעיה (נ"ז ט"ו) נאמר: 'כי כה אמר רם ונשא וכו' מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים'.

דהיינו, שלא כמו שנוהגים אנשים שכאשר הם רואים אדם שפל-רוח, מתרחקים ממנו ואינם חפצים בקרבתו, השי"ת מתקרב יותר ויותר אל אדם כזה, ושוכן בקרבו, ואף משרה את שכנתו עליו.

זו הסיבה, הסביר מרן ראש ישיבת פוניבז' זצ"ל, לחלוקה שעשה יעקב. את השפחות וילדיהן הציב בראשונה, כיון שביזו אותם, והראיה מהפסוק בפרשת וישב (בראשית, ל"ז ב') 'והוא נער את בני בלהה', ומסביר רש"י - 'כלומר רגיל אצל בני בלהה, לפי שהיו אחיו מבזין אותן והוא מקרבן'.

ואם כן, כיון שהם מבזים, הרי שהקב"ה יהיה לצדם וישמור עליהם יותר מכל האחרים, ולכן אפשר להציבם במשלחת הראשונה לעשיו.

אחר-כך הציב את לאה, כיון שהיא היתה אהובה פחות מרחל, ורק לבסוף את רחל...

יש בדברים אלה כדי לעודד אנשים שבורי-לב, שיידעו שהשי"ת קרוב אליהם יותר מלאנשים אחרים, וקירבה זו יכולה להביא אותם למצב שבו יוכלו להתפלל בכוונה גדולה יותר, ולבקש מלפניו יתברך שיושיעם ויצילם מהצרה שבה הם מצויים.

עובר לצד השני של המדרכה

כדאי להתעכב קצת על היסוד הנ"ל של מרן הגרא"מ שך זצ"ל, ולהחדירו אל תוך לבנו. שהרי מי אינו מודע לכך שמטבעם של בני

אדם שהם אינם מחבבים את האנשים האומללים וקשי-היום! כל אחד מעדיף להיות ליד אנשים נחמדים, חייכנים ולבביים. אבל כשהוא נתקל עם מי שאפוף בצרות, הוא מעדיף לעבור לצידה השני של המדרכה. למה? - ככה. כי יותר נעים לדבר עם מי שפניו קורנות מאושר.

ברם, שמחה גדולה צריכה להיות לנו בידענו שאצל השי"ת העניינים פועלים בדיוק הפוך. פסוקים רבים מביעים את מידותיו של השי"ת, המחבב דווקא את העני והאומלל, את הדרך ואת הנכלם, ואת כל מי שהעולם אינו מאיר לו, לכאורה, את פניו.

גם בסליחות אומרים: 'רחמנא דעני לעניי, ענינא' - פירוש, ה' העונה לעניים, תענה לנו; רחמנא דעני למכי רוחא, ענינא - פירוש, ה' העונה לשפלי-רוח, תענה לנו'. למדנו, שאחת ההגדרות המובהקות של בוראנו יתברך ויתעלה היא - שהוא מקשיב לאומללים ולמסכנים. ברום דרגתו, ומשמי-שמים, כשאינספור מלאכים ושרפים מקיפים אותו, מעדיף השי"ת להביט אל נכאי-היום הללו, ולסייע להם במועקותיהם. ההיפך הגמור, מדרכם של בני אדם. ולכן, דווקא האנשים הללו יכולים למצוא דלת פתוחה אצל השי"ת, יותר מכל אדם אחר.

ולכן, העצה היעוצה שאפשר לייעץ להם היא לעזוב את כל השתדלויות המזוירות אצל אנשים אחרים, ולהשתדל לזכות רק לקרבתו של אבינו שבשמים, שייטיב להם ויחלצם מכל צרותיהם ומצוקותיהם - יותר מכל השתדלנים האחרים.

צריכים לרחם על כל מי שמסתמך על 'המטוסים החדשים', ומאזין להתרברבותם של 'הממונים על הבטחון'

כיון שדיברנו בענין האויבים הקמים עלינו, נציין שהאבסורד הנורא הוא, שיש עוד אנשים המשתעשעים ב'כוחי ועוצם ידי', וכשארין מאיימת בשיגור פצצות-אטום לארץ ישראל, רח"ל, וגם אנשי-המקצוע יודעים שאסור לזלזל באיומיהם, הם חושבים, ואומרים, ש'לנו יש מטוסים יותר טובים, שבכוחם לפגוע בכל פינה באירן, גם בכור האטומי' - - -

כל ילד קטן בחיידר יודע שלא כך צריכה להיות תגובתו של העם היהודי נגד האיומים המזעזעים הללו! כל ילד הלומד את תורתנו הקדושה, יודע שרק בכוח-התורה, ובכוחם של גדולי התורה - שהבריאה משועבדת להם - נוכל בעזרת השם להתגבר על כל אויבינו הקמים עלינו! זו היתה האמונה שליוותה את עם ישראל

במשך כל הדורות!

את 'סודות הייצור' של ענני הכבוד מצאנו בספר "שפתי צדיק" הכותב: "חוקי הטבע מאשרים כי האדים היוצאים מפיות שני אנשים אוהבים, מתחברים יחד באוויר. אהרן הכהן אוהב שלום ורודף שלום, בהשפעתו אהבו כל ישראל איש את רעהו, ומן האדים שעלו מפיות ששים רבוא בישראל, התחברו יחדיו ונוצרו ענני כבוד בזכות אהרן", עכ"ל.

נתרגם זאת למלים שלנו: כאשר שני רעים אוהבים נפגשים ומשוחחים יחדיו בחיבה וברעות, יוצאים מפייהם אדים רוחניים, והגם שעיני בשר ודם לא מבחינות בהם כלל - מתחברים האדים הללו יחדיו באוויר ומהם נוצרים ענני הכבוד, שבכוחם לשמור עלינו מכל פגע רע.

יש בדברים אלה כדי להתוות לנו דרך בחיים, ו'מך'שם' בדוק ומנוסה לחיזוק בעניינים שבין אדם לחבירו.

כל האיומים המושמעים על ידי אויבינו, הם איתנותים מן השמים עבורנו, ומי כמו ציבור בני תורה מחויב 'לראות' את האיתנותים הללו, ולקבל את הסימנים שמשגרים לו מן שמיא. ממי יכול השי"ת לתבוע זאת אם לא מאתנו, חובשי בתי המדרשות והמדקדקים במצוות?! אסור לנו להתרשם מההצהרות של אלה שעדיין אינם מאמינים בהשם יתברך, וחושבים שיש להם את הכוח להתמודד מול האיומים האירניים, באמצעות מטוסים... במיוחד בימים אלה, חל עלינו חיוב גדול לחזק ולבצר את אמונת-האומן של העם היהודי, שידע במשך כל הדורות שהחוסן הפנימי שלנו נעוץ רק בתורה, בלומדיה ובגדוליה!

רק מי שמעשיהם מוכיחים את נאמנותם הגדולה להשי"ת מחד, ואת ענוותנותם הנשגבה מאידך - רק הם מסוגלים לשעבד את כל הבריאה לרצונותיהם! ובכך להביא לגאולתנו ולפדות-נפשנו! הגר"י זילבשטיין הביא כמה סיפורים מופלאים-שבמופלאים על כמה מגדולי ישראל, והתבטא ש'אין די מלים בפינו כדי לבטא את גדלותם הנוראה של אותם גדולים'.

המעשה שסיפר הגר"י זילברשטיין מוסב על הגאון רבי שלמה קלוגר, והעיד שאת הפרטים על כך שמע ממרן הגר"ש אלישיב זצ"ל, 'שלמרות שלא נהג לספר סיפורים, בכל זאת מדי פעם היה מעשיר אותי במעשים ובהנהגות של גדולי ישראל מדורות-עברו'.

המשך בעמוד 28

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכ"ה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעיי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

והנה אחד מאותם בני משפחה, שהתרגש כנראה עד מאוד מכל מראה מעמד החופה, והופעת הרב הצדיק לאולם, רצה גם הוא לגשת ללחוץ את ידי הרב, ולבקש גם כן ברכה טובה, ברם, משום מה הוא לא היה מצויד בכיפה לכסות את ראשו הגלוי... על הכל הוא חשב ותכנן בקפידה, הוא זכר להכין היטב את כל מערכת מלבושיו ההדורה והנוצצת, אבל לא עלה על דעתו, שמגיעים לחתונה עם כיפה בכיס...

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א על כיפה ומעשה מופלא שהתפרסם על האדמו"ר מצאנז קלויזנבורג זצוק"ל

"ויבא יעקב שלם" (בראשית ל"ג, י"ח)

ראיתי הנהגה מופלאה אצל אחד מגדולי ירושלים קרתא דשופריא, ושתי פעמים יצא לי לראות את אותה הנהגה: בפעם הראשונה היה זה כשהגיע אותו גדול להשתתף בשמחת נישואין אחת, ולערוך בה חופה וקידושין כדת וכדין. היו בה באותה חתונה נכבדה כמה בני משפחה שאינם חרדים לדבר ה', ואינם שומרים תורה ומצוות.

החתונה החלה כנהוג במעמד ה"קבלת פנים", החתן נכנס אל האולם בכובד ראש, וכשכולו אומר חרדת קודש, עלה אל הבמה ותפס את מקומו, כשמצדדיו יושבים ההורים והסבים הנרגשים, ושאר אורחים נכבדים רמי מעלה. מסביבם התישבו כל שאר המוזמנים, בני משפחה ושאר ידידים וריעים - וביניהם גם אותם בני משפחה החילוניים, ובחנו בעיניים נרגשות ולב הומה את כל המעמד המרשים, השונה לגמרי מקצה לקצה מאופי החתונות שם רגילים אליהן... הקדושה והיראה הגדולה הנסוכה בחוט של חן על פני החתן והשושבינים ריגשו אותם מאד, ובהיותם חלק מן המשפחה, שאר מבשרם, חשו עצמם ממש שייכים וקרובים להתעוררות הגדולה ולאווירת הקדושה והיראה ששרתה באולם. והנה פוצחת התזמורת בניגונים עתיקים משובבי לב. החתן הנרגש הוציא מחיקו את ספר התהילים, והשקיע את כל כולו בתפילות חמות לפני נורא עלילה, כשדמעות רותחות ניגרות וזולגות מעיניו, לפתוח לפניו שערי רחמים וחסדים, ושיזכה לבנות את ביתו על אדני התורה והקדושה בהצלחה.

בהגיע זמן החופה, הופיע בשערי האולם המפואר אותו רב גדול מסדר הקידושין. הופעתו היתה מרשימה ומכובדת, וכל העם קם ועמד על רגליו לכבודה של תורה. המחוננים מיהרו לקבל את פניו, ולווחו אל עבר הבמה, למקומו הנכבד שלימין החתן. בעוד הרב צועד מתונות אל הבמה, ניגשו אליו כמקובל כמה אנשים מן הציבור, ולחצו את ידו בחמימות, לקבל פניו בברכה.

הרב נענה להם בהדרת פניו המאירה בנועם עליון, והרעיף עליהם מברכות קדשו. ברקע כבר החלו נשמעים הצלילים העדינים של ניגון החופה, המקובל ומקודש בפי ישראל למעמד נשגב זה, צלילים הפורטים על נימי הלב לקרבו לרגשי תשובה והתעוררות. המראה הגדול הזה, עם כל אוירת הרצינות והקדושה העצומה שמסביב, השפיעו מאד לטובה על אותם בני משפחה חילוניים, משהו נפתח להם בלב... וכראותם את פני הרב ההדורים, מחלק מברכותיו לכל שואל ומבקש, חפצו אף הם לגשת אל הרב, לקבל מברכת קדשו. הם הוציאו במהרה מן הכיסים את הכיפות הקטנות, שהכינו מבעוד מועד לצורך מעמד קדוש זה, יחד עם סיכות ההצמדה לקדקוד...

והנה אחד מאותם בני משפחה, שהתרגש כנראה עד מאוד מכל מראה מעמד החופה, והופעת הרב הצדיק לאולם באהבת ישראל שופעת - רצה גם הוא לגשת ללחוץ את ידי הרב, ולבקש גם כן ברכה טובה [א גוטע ברכה...]. ברם דא עקא, משום מה הוא לא היה מצויד בכיפה לכסות את ראשו הגלוי... על הכל הוא חשב ותכנן בקפידה, הוא זכר להכין היטב את כל מערכת מלבושיו

למותר לתאר את ההתרגשות הגדולה שאחזה בקהל לשמע הכרזה מוצהרת שכזו! הרב ברכו בלב חם שיזכו לשוב לצור מחצבתו בשלימות, והעניק לו את כיפתו במתנה גמורה. **הרי כבר הורונו חכמינו ז"ל (שבת קנו): "כסי רישך, כי היכי דתהוי עלך אימתא דשמיא". יש בה בסגולת הכיפה, להמשיך קדושה ויראה, וקל וחומר כשהיא באה מראש צדיק ירא אלוקים. לפיכך תכף כשהניח את עול מלכות שמים על ראשו, השפיעה עליו קדושת זו הכיפה שלא יסירנה עוד מראשו לעולם - כאשר ראה בעיניו את גודל מסירות ונאמנות הרב הצדיק, שעל אתר הסכים להסיר למענו כיפתו שלו, והבין מזה עד כמה חשובה מצוה זו!**

באותה הזדמנות סיפר אותו גדול, מנין למד הנהגה זו, ממעשה מופלא שהתפרסם על האדמו"ר מצאנז קלויזנבורג זצוק"ל, שלאחר השואה פגש אי שם במחנות העקורים שבגרמניה, בנערה נצולה יהודיה אחת שהסתובבה במחנה ללא גרביים. וכאשר ידוע שנטל על עצמו את עול הקמת היהדות מעפרות הכבשנים, ודאג לכל בני ובנות ישראל בגשמיות וברוחניות, ניגש אליה ברון, ושאלה בעדינות מדוע אינה גורבת גרבים, כראוי וכיאות לדת בנות ישראל צנועות וכשרות. והנערה ענתה בוכיה, שאין לה גרביים ללבוש...

מה עשה אותו צדיק וקדוש, שלא מצא מרגוע לנפשו מבכייתה של נשמה גלמודה טהורה ותמימה? הוא נעמד כך באמצע המחנה, ופשט את הפוזמקאות השחורים שלו מרגליו, שהוא זוג הגרבים היחיד שהיה לו, ונתנם לנערה המסכנה, ונשאר הוא יחף. הסביר לה הצדיק, שאצל האיש, אם ישאר יחף אין בזה משום חוסר צניעות, אבל בת ישראל קדושה, צריכה מדין 'דת יהודית' לכסות רגליה בצניעות, בקדושה ובטהרה. ולא שת לבו לכבודו ולרבנותו, והמשיך בדרכו כרבי וכאדמו"ר מפורסם יחף ללא גרבים, בשביל הצלת נשמת ישראל!!!

כל ימיה של אותה ריבה היתה שומרת על פוזמקאות אלו ומתחזקת בהם, שהם הביאו מנוח ומזור מעט לנפשה הפצועה, בראותה שאין היא בודדה וגלמודה בעולם, ויש אדם אחד שעדין דואג לה ולנשמתה. מכוחם היא התקרבה באהבה לאביה שבשמים ולעבדיו הצדיקים.

אחר הסתלקות הצדיק בנתניה, הטריחה עצמה אותה אשה במיוחד, אף שהיתה כבר זקנה בגיל מופלג, להגיע לנחמם, וכשדמעות זולגות מעיניה בלי הרף סיפרה מעשה זה. והם לא הכירוה מעולם ולא ידעו מכלום. היא הראתה לפניהם את הגרבים ההם שחזקוה וחממו את לבה כל ימי חייה...

ומכאן נשא אותו גדול קל וחומר בנפשו, שאם על גרבים שברגל יש לוותר בשביל קרוב נשמת ישראל, על אחת כמה וכמה כשהמדובר בכיפה הקדושה שבראש, המחזירה יראת השם, שיש לקרב בה את ישראל ולהשפיע בהם יראת שמים, להשיב רבים מעיוון!

(מתוך טיב המעשיות תולדות)

ההדורה והנוצצת, אבל לא עלה על דעתו, שמגיעים לחתונה עם כיפה בכיס... הוא והכיפה היו רחוקים יותר מרחוק מזרח ממערב. אולם עתה, בראותו את פני הרב הצדיק בנהירו עילאה, התעוררו בו פתאום רגשי בוש, הטבועים בטבע לב ישראל בישנים (יבמות עט.). בהביטו אל כל הקהל סביב העטופים בחרדת קודש, ומקיפים את הרב באהבה, ורק הוא היחיד - אף מתוך בני משפחתו החילוניים - שעומד כך בראש גלוי ופרוץ, תקפו בו רגשי כלימה נוראיים, והוא הרגיש מאד לא נוח לעמוד כך שונה מכולם. לפתע רואה הוא את הרב מתקרב בדרכו ממש סמוך למקום עמידתו באולם, והנה שואל הרב את המשמש: "מדוע עומד איש זה כך בלא כיפה, שונה מכל בני משפחתו ואחיו שכולם שמו כיפה לראשם". לשמע שאלת הרב נבהל האיש על שאין לו כיפה, כשההתרגשות והמבוכה ניכרות ובלטות מאד על פניו.

והנה להפתעתו ולהשתוממותו ולהפתעת הכל, מרים הרב ידו על אתר, ושולף מתחת מגבעתו את כיפתו מראשו, כיון שיש עליו הרי גם את כיסוי הכובע העליון. "הא לך כיפה גדולה ומהודרת", אמר הרב באהבה, תוך שהוא מושיט אותה לאיש.

היהודי התרגש מאד מן המחזה. לזאת הוא לא ציפה כלל... הוא לא פילל שהרב בעצמו יסיר את כיפתו שלו מעל ראשו, למסרה לאדם חילוני פשוט ורחוק, שאינו מכירו כלל. כשדמעות נקוות בעיניו, הכריז בהתרגשות גולה מיד כשהניח את הכיפה על ראשו: "כבוד הרב! מבטיח אני בכל לבי, שמכאן ואילך לעולם לא תסור הכיפה מעל ראשי!!!".

חדש בקו השיעורים של 'דרשו'

שיעורים לפי סדר הדף היומי הירושלמי
מפי מיטב מגידי השיעורים

הגאון רבי יצחק שאול קנייבסקי שליט"א

077-2222-666 שלוחה 8

כשיכתה אותי ההשגחה העליונה להקים את סמינר 'תפארת החיים' באשדוד, נכנסתי למרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל שהציע שנחדש דבר מיוחד בעולם הסמינרים... להכניס משגיה לסמינר... כמובן שאני התפלאתי מאוד, מה זאת אומרת משגיה בסמינר, איזה מן חידוש מציע לי ראש הישיבה?

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה', עם סיפור מדהים ששמע
מכלי ראשון, ועם הנחיה מיוחדת של מרן הגראי"ל שטיינמן שהסביר לו 'כיצד מחנכים'

את שני השותפים לארוחת ערב במסעדה למחר... מובן, ששניהם
התרגשו מן ההזמנה המכובדת ונתנו את הסכמתם, לא לפני
ש"הזהירו" שהם ישלמו על הארוחה...
למחרת ישבו שני השותפים עם הרב ובנו במסעדה, שוחחו על
עניינים אלו ואחרים, ומפעם לפעם "התביית" הרב אלטמן במבטו
על האיש, קרץ לו ואמר: "איזה איש מיוחד אתה!" ואז הגיע הרגע:
הרב אלטמן שאל את האיש: "תגיד לי, אתה נשוי?" השיב: "לא!" -
"נו, אם כך" - אמר הרב: "אני מברך אותך שהשנה תתחתן ואני אבוא
לרקוד בחתונה שלך! אל תשכח להזמין אותי! אני אעשה השתדלות
לבוא מארץ ישראל במיוחד, אני חייב לרקוד אתך בחתונה!..."
סיפר הרב: "הוא לא ידע שאני יודע, אולם ראיתי לאיזו טלטלה
הכנסתי אותו; הבנתי מהן המחשבות החולפות בראשו: 'הרב יבוא
לרקוד אתי בחתונה והכומר יהיה 'מסדר הקידושין' שלי?!?!'"
השותף ניסה להתעשת ואמר לרב שיזמין אותו, כמובן, ובכך נפרדו
דרכיהם, תוך שכל אחד משאיר את כרטיס הביקור שלו למשנהו.
בחודש אב תשע"ו, קיבל הרב אלטמן טלפון מהשותף התורם שבישר
לו בדמעות: "חברי חזר בו מכל וכל, הוא ביטל את תוכניתו, ועכשיו
התארס עם יהודייה, היא הרבה יותר חזקה ממנו ב'אידישקייט', והוא
מקווה שהיא תקדם אותו ביהדות יותר. החתונה אמורה להתקיים

סיפור יהודי מפעים סיפר לי ראש ישיבת "עטרת צבי", הגאון רבי
אברהם אלטמן שליט"א, על אודות מסעו השנתי לארץ מולדתו
ארגנטינה יחד עם בנו הרב הגאון ר' אליהו מאיר שליט"א למען
הישיבה הקדושה, בחורף תשע"ו. דרכם היא, שנותנים הם דרשות בכל
בתי הכנסת, בעיקר בשבתות שאז הקהל מתכנס יותר. הם מתחלקים
בין בתי הכנסת שונים ונושאים בהם דברי חיזוק. את שהייתם שם הם
מנצלים להביא את דבר ד' ולחזק את היהודים בגולה.
הבן, ר' אליהו מאיר, דיבר באחד מבתי הכנסת. בשבת בבוקר,
בדרכו לאכסניה, פגש בו יהודי ברחוב והודה לו מאוד על דרשתו
הנפלאה אמש בביהכ"נ בו התפלל. הם שוחחו יחדיו וערכו היכרות:
התברר, שהיהודי הוא מנהל מפעל גדול לייצור מכנסיים. הציע לו ר'
אליהו מאיר ביקור במפעל יחד עם אביו, הגר"א שליט"א. הלה נענה
בחיוב והיא נועדה ליום ראשון. בשעה היעודה נפגשו, והביאו את
דבר הישיבה לידיעת היהודי. מנהל המפעל התרשם מאוד ורשם
המחאה על סכום מכובד.
לפתע, פנה אליהם בשקט ועננה של דאגה נסוכה על פניו, וכך
סיפר: שותפו היהודי שרחוק מאוד משמירת תורה ומצוות עלתה
במחשבתו אולי להתחתן עם מישהי שאינה נחשבת כיהודייה רח"ל.
כמה שניסה להסביר לו את חומרת המעשה לא הועיל מאומה, מה
עושים!?!
הגאון ר' אברהם ביקשו שיקרא לשותף. היהודי פחד מאוד לעשות
זאת, לא נעים היה לו שהסגיר את שותפו לידי רב חשוב, אבל דרך
ארץ הייתה לו והוא עשה זאת.
השותף נכנס, והרב קיבל אותו בסבר פנים יפות, לחץ את ידו ואמר
לו: "ראה, השותף שלך נתן לנו המחאה מכובדת לזכות הישיבה,
אתה שותף לכך ואני חייב להודות גם לך!"
הרב אלטמן ניצל את ההזדמנות ושייתף אותו באופי הישיבה ובזכות
שלהם בתרומה לה, ואז, תוך כדי שהוא מחזיק את ידו ומלטפה,
הישיר הרב אלטמן מבט לתוך עיניו של השותף ואמר לו: "אתה
יודע? אתה ממש מקסים אותי! אני מרגיש שאתה אדם נעלה
ומרום מאוד!"
האיש התרגש עד דמעות, והרב אלטמן לא הרפה וביקש להזמין

בחורף, בדיוק בתקופה שהרב אלטמן רגיל להיות בארגונינו! -
ואכן קיים הרב את הבטחתו ורקד אתו בחתונה הכשרה שלו!

אנחנו צריכים להתבונן בסיפור המיוחד הזה. מה השפיע על אותו יהודי הרחוק מ'אידישקייט' מאוד, שלמרבה הצער אינו רואה שום בעיה שילדיו שייולדו לו יהיו גויים? כיצד השפיעו עליו המילים המיוחדות של הרב אלטמן שליט"א?

ונגלה את הסוד הגדול הטמון כאן: חז"ל מספרים על ויכוח בין חכם מחכמי אתונה לבין ילד ירושלמי: "חד מאתינס אתא לירושלם. אשכח חד מינוקא יהב ליה פריטין. אמר ליה: זיל ואיתי בעין וחובצין מן דאתא. אמר ליה: אחמי לי אידא היא חובצא דעיזא חיוורת ויזא היא דעיזא אוכמת. אמר ליה: איהו את גבר סב ואחמי לי את אידא היא ביעתא דתרנגולתא חיוורת ויזא היא דאוכמת!" (מדרש איכה א', ט')

מסופר כאן על איש חכם מאתונה שפגש ילד ירושלמי והראה לו שני חריצי גבינת עיזים. גבינה אחת נוצרה מחלב של עז לבנה והאחת מחלב של עז שחורה. ביקש החכם מן הילד שיגלה איזו גבינה יצאה מן העז הלבנה ואיזה מן השחורה. בתשובה, לקח הילד שתי ביצים ואמר לחכם: ביצה אחת הטילה תרנגולת לבנה וביצה אחת - שחורה, איזו ביצה הטילה התרנגולת הלבנה ואיזו השחורה?" - מה מביעים כאן חז"ל?

מבאר מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצוק"ל בטוב טעם: החכם

האתונאי טוען לילד: אתם, ישראל, מתהדרים בנוצותיכם והולכים בתחושת עליונות שאתם הטובים והיפים. נכון, אבותיכם היו אנשים מיוחדים ונעלים, אבל כל העם ברחוב שלכם אינו שונה במאומה מן הגוי המצוי! - לכן הראה לו גבינות מן העז הלבנה ומן העז השחורה - לומר, ששתיהן מוציאות חלב לבן ואף אחד לא יזהה מה יצא ממי. כך הדורות האחרונים: אין כל הבדל בין היהודים לגויים בדורות הללו,

ומדוע רואים היהודים עצמם לבנים והגויים נשאים השחורים? מביא לו הילד שתי ביצים - אחת של תרנגולת לבנה ואחת של שחורה, ואומר לו: האם יכול אתה לזהות מי הטילה כל ביצה? לא ולא! אפילו תשבור את הקליפה לא תוכל לדעת איזו ביצה הטילה הלבנה ואיזו השחורה. אבל - אם תניח את הביצים תחת התרנגולת והן תיבקענה מכוח החימום של האם - תגלה מאיזו ביצה יוצאת תרנגולת לבנה ומאיזו שחורה.

כך בענייננו: אם תניח את הגוי להתחמם בחומם של אבותיו הגויים - יצא ממנו גוי, ולעומת זאת, אם תניח את היהודי תחת החום היהודי - יצא ממנו יהודי!!!

אבל כאן כדאי לחדד נקודה נוספת וחשובה לא פחות... אם החמימות הזאת, של אדם זר, הצליחה לגרום לאותו יהודי שהיה רחוק מדרך התורה והמצוות לחזור בו מכוונותיו הרעות, ולהתהפך מן הקצה אל הקצה, כמה החמימות הזאת יכולה להשפיע אם אנחנו נעניק אותה בתוך הבתים שלנו, לילדים שלנו, לתלמידים שלנו בבתי הספר, בתלמודי התורה ובישיבות. כמה נשמות מישראל אפשר להציל על ידי אותה חמימות, על ידי יחס אוהב ומכבד...

כשזיכתה אותי ההשגחה העליונה להקים את סמינר 'תפארת החיים' באשדוד, נכנסתי למרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, לקבל את ברכת הדרך.

אמר לי מרן הגרא"ל שהוא מציע שנחדש דבר מיוחד בעולם הסמינרים... להכניס משגיח לסמינר... כמובן שאני התפלאתי מאוד, מה זאת אומרת משגיח בסמינר, איזה מן חידוש מציע לי ראש הישיבה?

אבל כדרכו, ההצעה הזאת היתה הקדמה לקראת מה שהוא רצה לומר לי מיד לאחר מכן, והיא נועדה רק לגרום לי להאזין ברוב קשב: "אני לא מדבר על משגיח רגיל", הוא אמר, "אני מדבר על משגיח מהסוג שהחזון איש רצה שיהיה..."

הסביר ראש הישיבה, שפעם באו למרן החזון איש עם טענה אודות ישיבה מסוימת שהיה שם משגיח קשה שהחזיק את הבחורים בצורה חזקה, ולאחר שהוא סיים את תפקידו החליף אותו משגיח רך כקנה, והיו שחששו שאולי הישיבה תתפרק ולא תחזיק מעמד עם כזה משגיח שאינו יודע להחזיק את התלמידים ביד חזקה.

אמר להם החזון איש, שבקניינים הממוניים, קניין 'משיכה' הוא קניין חזק יותר ועוצמתי יותר מקניין על ידי 'חזקה'. כך גם לגבי חינוך, עדיף למשוך את הבחורים אליך במקום להחזיק אותם שלא יברחו ממך...

חדש בקו השיעורים של 'דרשו'

שיעורים לפי סדר הדף היומי הירושלמי
מפי מיטב מגידי השיעורים

הרה"ג רבי עמרם בינעט שליט"א
באידיש

077-2222-666 שלוחה 8

לקחת חלק ולהיות משגיח בישיבה, שוב ניצבתי בפני מרן ראש הישיבה זצ"ל לקבל את ברכת הדרך.
נכדו של מרן הציג אותי בפניו ואמר "זה הרב צוקר מאשדוד, הוא נהיה משגיח בישיבה".

שמע מרן את הדברים ואמר לי בחיוכו המפורסם: "צוקער איז זיס... געדענק מ'דארף זיין א זיסער משגיח" - "הסוכר (תרגום של שם משפחתי 'צוקר') הוא מתוק, זכור! צריך להיות משגיח מתוק".
כי תפקיד של משגיח הוא למשוך את הבחורים לתורה וליראת שמים, ולא להחזיק אותם בכח הזרוע, כי קניין משיכה הוא קניין חזק יותר מחזקה...

בפרשתנו נפגשים יעקב ועשיו לאחר 36 שנות ניתוק, חז"ל מגלים מה מסתתר מאחורי שאלתו של עשיו "וַיִּשָׂא אֶת עֵינָיו וַיִּרְא אֶת הַנָּשִׂים וְאֶת הַיְלָדִים וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה לָּךְ" תמיהתו של עשיו היתה לאחר שחלקו הוא ויעקב ברחם אמם את העולמות יעקב נטל את העוה"ב בעוד עשיו נטל את העוה"ז, כשעשיו נושא עינו ורואה את הנשים והילדים הוא טוען ליעקב פלשת לתחומי, אמרת שאתה נוטל עולם הבא והנה יש לך מלוא חופניים עולם הזה!

מה בדיוק ראה עשיו? עשיו כמבואר בסוף הפרשה יש לו מלאי של 'אלופים' ילדיו כולם היו שרי ממשלה נושאי קריירה נחשקת, אבל דבר אחד לא היה לו - "משפחה!" כל אלון הוא אלון לעצמו, לעומתו רואה עשיו אצל יעקב ארבע נשים ואחד עשר ילדים המתייצבים סביבו כחיילים, מוכנים להילחם ולמות עבורו, הוא רואה יוסף שעומד כמגן לחץ לאמו, הוא רואה מרקם משפחתי חם, אוהב ומקושר...

והוא זועק בגרון נחר - - - האם העולם הזה אצלי, הרי כולו שלך!!!

גם לאחר מכן, כשלא פעם ולא פעמיים היינו צריכים לדון בדיני נפשות, וגורלן של תלמידות מהסמינר עמד על הפרק, לאחר שחרגו מהכללים בצורה משמעותית מאוד, והיה צורך לשקול את הפסקת הלימודים שלהן בסמינר, כמובן שהחלטות כאלו לא מקבלים בלי להיוועץ בגדולי התורה, והיינו הולכים למרן ושואלים את פיו.

לא פעם ולא פעמיים הוא הורה לנו לפעול נגד כל היגיון והבטיח לנו שאנחנו נראה נחת מהתלמידות הללו, ואין צורך לומר שדבר מדבריו לא נפל ארצה.

בזכרוני עוד חי אותו מקרה שבו היתה תלמידה אחת שלא היה מנוס אלא לסלק אותה מהסמינר, איני יכול לפרט בעניין, אבל זה היה דבר ברור באופן מוחלט שהתלמידה הזאת לא יכולה להישאר בסמינר, מה גם שהיא לא הסתירה את התנהגותה וכל החברות ידעו שהיא בזה לכללים ופועלת בניגוד להם, דבר שיכול כמובן לשבור את כל המסגרת והמשמעת ועוד ועוד.

בגלל חומרת המקרה, גם מרן זצ"ל הסכים עמנו, ונטה לאשר את הסילוק שלה מהסמינר עם כל הצער שבדבר, אבל אז הגיע מישהו מ'לב לאחים' שרצה להציל אותה, ואמר שיש איזו אשה אחת שמוכנה לקחת את התלמידה הזאת תחת חסותה, לטפח אותה ולעטוף אותה באהבה ובחמימות ולשקם אותה.

כששמע ראש הישיבה את הדברים, הוא מיד הודיע שאת הילדה הזאת לא מוציאים מהסמינר. אם יש מישהי שמוכנה לתת לה חמימות, יש לה סיכוי. "אתם עוד תראה ממנה הרבה נחת", הוא אמר לנו, "אם יש חמימות, היא תצא מהמצב הזה ותעלה על דרך המלך", וכך אכן היה.

לימים, כשהוקמה ישיבת 'תורה בתפארתה', ומן השמים זיכו אותי

* תוכנית יומית מענייני דיומא

בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי

המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי

הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי

סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל

הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי

תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

והנה באמצע הדרך קרה הדבר שהכי חששתי מפניו... הרכב נתקע! בחוץ שרר קור מקפיא של עשר מעלות מתחת לאפס, הנהג יצא החוצה, פתח את מכסה המנוע, ניסה מפה ומשם, כשבזמן הזה שהוא פותח את הדלת של הרכב, חדר כזה קור לתוך הרכב שחשבתי שעוד שניה אני הופך לנציב קרח...

על אם הדרך, בין וויניצא לקייב, לא רחוק מהעיר ברדיטשוב, הוא נתקע בשלג יחד עם יהודים נוספים... - סיפור מדהים שמספר לנו גבאי הצדקה, מזכה הרבים, הרה"ח רבי יוחנן בריזל שליט"א

אליעזר (לייזר) רוט

"יַעֲקֹב נָסַע סְפֹתָה" (בראשית ל"ג, י"ז)

קוראי 'לקראת שבת' כבר זכו להכיר בחודשים האחרונים את הרב יוחנן בריזל שליט"א, חסיד קרלין המשמש כגבאי צדקה, שקיבל עצמו לשמח יהודים בכל עת, ולקרב לב בנים לאביהם שבשמים. נוסף למרץ הבלתי נלאה שלו, התברך הרב בריזל גם ביכולות ריקוד מופלאות, ואם התזמורת רק תפצח בניגון מירון עתיק או בניגון קרלינאי תוסס, כבר תראו אותו פורץ אל מרכז המעגל עם ריקוד קדצ'קה מסורתית, שבמהלכו הוא רוקד עם בקבוק על הראש, לאחר מכן הוא יניח מקל של מטאטא את מגב או שיניו ויצא בריקוד סוער, ובהמשך יוחלף המקל גם בכסא, ספסל וכשהוא היה צעיר יותר זה יכול היה להיות אפילו שולחן...

התחלתית מאוד ועבדנו מאוד קשה, עם תנאים מינימליים. "עד שזזתי והתארגנתי והתפללתי ואכלתי והתיישבתי לעבוד, כבר היה כמעט 12:00 בצהריים... והנה אני שומע דפיקות קלות בדלת ואל החדר נכנסים זוג. "שלום", הם אומרים במבטא אוקראיני כבד, "אנחנו רוצים שהרב יבוא איתנו לחתונה..."

"אני הכרתי אותם בהיכרות קלושה, יהודים שהשתתפו מדי פעם בפעילויות שלנו. עכשיו הם מספרים לי שחברים שלהם מתחננים בעיר וויניצא. מרחק של 360 קילומטרים בלבד מקייב... "זאת התרגשות גדולה בקהילה היהודית בוויניצא, כי זאת חתונה יהודית אמיתית", הם הסבירו לי... מה זאת אומרת חתונה יהודית אמיתית? מסתבר שגם החתן וגם הכלה, הם יהודים, בנים לאב ואם יהודים, ממש שתי משפחות שהצליחו להישמר מכל שמץ של התבוללות, וכעת גם הילדים שלהם מתחננים ומקימים דור נוסף של משפחה יהודית לתפארת, בלי שמץ של עם זר שמתערב בשמחתם. "אמרתי להם, נו, שיהיה במזל טוב. איך אני קשור לעסק?", והם מסבירים לי בהתלהבות ש.. מה זאת אומרת, אני הולך להיות הרקדן הראשי של החתונה. הם ראו אותי רוקד, הם יודעים שאני רוקד ריקודים יהודיים עתיקים, ואם סוף סוף יש פה חתונה של שני בני זוג יהודים שמתחננים כדת וכדין, חייב להיות שבחתונה שלהם יהיה לפחות רקדן יהודי אחד אותנטי שיעשה שמח..."

הריקודים האלו באו לו לידי שימוש גם בשליחויות הרבות שלו באוקראינה ובמוקמות נוספים בעולם אליהם הגיע כדי לקרב יהודים לאביהם שבשמים. אין כמו ריקוד שובה לב כדי לתפוס את תשומת הלב של הקהל, וכשתופסים את תשומת הלב, אפשר לדבר ולהשיע רבות.

הפעם מספר לנו הרב בריזל את אחד מהסיפורים היותר מיוחדים שהוא נושא עמו באמתחתו.

"היה זה לפני כ-30 שנה", הוא מספר, "יצאתי אז לתקופה של פעילות באוקראינה, מיד אחרי נפילת חומת הברזל. בחלק מהמקרים הייתי נוסע עם המשפחה ולפעמים הייתי נוסע לבד. גם הפעם הייתי לבד, ולכן ניצלתי את ההזדמנות כדי לשבות במקומות שונים ומשונים, כשאין לי אשה וילדים לדאוג להם, אני יכול להגיע גם למקומות שאין בהם שום תשתית, אוכל לחמניה עם טונה וזה מספיק לי די והותר. "ישבתי במשרד שלי בקייב, יום ראשון, שעה 12:00 בצהריים בערך, הייתי עייף וממוטט. את השבת עשיתי במינסק הרחוקה, בירת בלארוס. נסעתי ברבת בערך עשר שעות בחזרה לקייב, הגעתי עייף וממוטט, בקושי הספקתי לנוח מעט וכבר הייתי צריך לפתוח יום עבודה נוסף. אנשים באים למשרדי הקהילה, צריכים הכוונה, נערכים לחתונה, יש כאלו שרוצים לעלות לארץ או מתלבטים אם להכניס את הילדים שלהם לבית ספר יהודי. כל הפעילות היתה אז

שיהודים שלא יודעים כלום מתעקשים לשמור על הגחלת ולשמר את המעט שהם כן יודעים. לפחות נוהרים לא להתבולל. איזו זכות עצומה!

"נכנסנו לטנדר, הנהג המקומי שחרר את ה'האנדברקס', ויצאנו לדרך, אלם תוך הלילה החשוך.

"עכשיו, צריכים להבין על מה מדובר... אנחנו מדברים על מדינה שעד לפני שנה או שנתיים היתה חלק מברית המועצות. אפס תשתיות. הכבישים היו משובשים מאוד, אין דבר כזה תאורת רחוב, אפילו בתוך הערים, על אחת כמה וכמה בכבישים הבינעירוניים, חושך מוחלט. למזלנו ויניצא היא עיר גדולה ולכן הדרך ממנה לקייב היתה קצת יותר מסודרת, אבל עדיין מדובר בתנאים מאוד ירודים. "לא זו בלבד, אלא שהטנדר שלנו היה היחיד על הכביש... לא היו עוד כלי רכב שנסעו בשעה כזאת. כשיש חושך אנשים ישנים, בוויניצא כבר היה אז חשמל, אבל ברוב חלקי אוקראינה לא היה חשמל, בטח לא באופן רציף כל שעות היממה. כשיורד הלילה אין הרבה מה לעשות בחוץ, הולכים לישון.

"והנה באמצע הדרך קרה הדבר שהכי חששתי מפניו... הרכב נתקע! נראה שהמנוע שבק חיים לכל חי. הנהג הגוי התעטף היטב במעיל הפרווה שלו, בחוץ שרר קור מקפיא של עשר מעלות מתחת לאפס, הוא יצא החוצה, פתח את מכסה המנוע, ניסה מפה ומשם, אבל לא ראה כלום. הוא חיפש בתא הכפפות ומצא פנס, כשבזמן הזה שהוא פותח את הדלת של הרכב כדי לחטט בתא הכפפות, חדר כזה קור לתוך הרכב שחשבתי שעוד שניה אני הופך לנציב קרח...

"אני אמרתי להם, כל הכבוד שחשבתם עלי ועל החתן והכלה, אבל אני עכשיו מגיע מנסיעה ארוכה ברכבת, אין לי כח פיזי לנסיעה כזאת ארוכה פעם נוספת, ויש לי גם הרבה מאוד עבודה וכו'...

"אבל הם לא ויתרו בשום אופן. הם סיפרו לי שיש בחוץ טנדר של הסעה, שישה יהודים כבר יושבים בפנים, כולם נוסעים לחתונה בוויניצא, הם עוד שניים ביחד זה שמונה, ואני הנוסע התשיעי. אין סיכוי שהם נוסעים בלעדי, מבחינתם הטנדר יעמוד בחוץ כל הלילה...

"אחרי שעמדתי בסירובי, הם הבטיחו לי שבתשע בערב אנחנו עוזבים את החתונה ויוצאים לדרך חזור. תוך שלוש או ארבע שעות אני אהיה בחזרה בבית, ואני אספיק לישון בלילה מספר סביר של שעות.

"בסופו של דבר נכנעתי ללחץ, חשבתי על כך שזאת גם שמחת חתן וכלה, גם הפגנת ערבות הדדית בין יהודים שזה דבר חשוב מאוד במיוחד בנסיבות הקיימות כאן, וגם יש לי הזדמנות לדבר על יהדות כל הדרך הלוך וחזור, ולהשפיע על שמונה יהודים נוספים עד כמה שידי משגת.

"לקחתי איתי את התפילין, מי יודע כמה יהודים עוד יזכו להניח אותן היום, ויצאתי לדרך..."

ריקודים בשלג

"הדרך לוויניצא היתה די משעממת...", מתאר הרב בריזל. "אוקראינה היא מדינה מאוד יפה עם נוף מדהים, אבל כשמתחיל החורף, מגיע השלג הראשון ומכסה אותה לבן. הטמפרטורה במדינה נשארת נמוכה לאורך כל החורף, כך שהשלג לא מפשיר, ובכל מקום שאתה נוסע אתה רואה נוף צחור כשלג..."

"דיברתי איתם על מצוות שבין אדם לחברו, מצוות שבין אדם למקום. הרחבתי בנושא של ערבות יהודית, על הקשר שיש לכל יהודי עם בוראו. השפה האוקראינית לא היתה שגורה בפי באותם ימים, אבל כמה מילים פה, כמה מילים שם, קצת השלמות באנגלית ובאידיש, ואנחנו מבינים זה את זה.

"אחרי שעות של נסיעה הגענו לוויניצא, ושם היתה התרגשות גדולה לראות יהודי חסידי שהגיע במיוחד להשתתף בשמחה. היה שם רב מקומי שסידר קידושין כדת וכדין, היו שם יהודים חרדים, חלקם מקומיים שחזרו בתשובה, אבל אני הייתי דמות ייחודית בנוף עם הלבוש הירושלמי והמראה החסידי המלא.

"כשהחלו הריקודים התמקמתי באמצע המעגל, פיזותי ורקדתי לכבוד החתן והכלה, וב"ה זכיתי להרבות שמחה בחתונה.

"החברים שהביאו אותי מקייב לא שכחו את ההבטחה שלהם, לקראת השעה תשע אספו את כל השותפים שלנו לנסיעה מכל רחבי האולם, והתארגנו ליציאה חזרה לקייב הבירה.

"בירכתי את החתן והכלה שיזכו לבנות בית נאמן בישראל. הם לא כל כך הבינו על מה אני מדבר, מבחינתם הם עשו מעל ומעבר כשהתחננו יהודי ויהודייה. לא היה להם מושג מה זה שבת, כשרות, תפילין... הם מאוד התרגשו מהברכה שלי, ואני התרגשתי לראות

The advertisement features a blue and white design. At the top left is the logo of 'Beit Din of the Holy Land'. The main title is 'חדש בקו השיעורים של 'דרשו'' (New in the course of 'Dishu'). Below it, the text reads 'שיעורים לפי סדר הדף היומי הירושלמי מפי מיטב מגידי השיעורים' (Courses according to the order of the daily page of the Jerusalem Shema, from the best of the Shema teachers). A central photograph shows Rabbi Shimon Shalit, a man with a beard and glasses, wearing a dark suit and a white shirt with a tie. Below the photo, it says 'הגאון רבי שמעון שפיצר שליט"א באידיש' (The Gaon Rabbi Shimon Shalit, in Yiddish). At the bottom, the contact information is '077-2222-666 שלוחה 8' (077-2222-666 branch 8).

"הוא האיר את המנוע, ניסה לבדוק את החיבורים, משך מפה, סובב משם. אבל שום דבר לא עזר."

שחרית בברדיטשוב

"אנחנו תקועים באמצע הדרך, קור אימים, החימום הפנימי של הרכב הפסיק לעבוד ברגע שהמנוע שבת מפעולה, הטמפרטורה בתוך הרכב צונחת במהירות, ואין לנו אפילו אפשרות לבקש עזרה, כי באותם ימים לא היו טלפונים סלולאריים אפילו במדינות מתקדמות כמו במדינת ישראל, על אחת כמה וכמה באוקראינה הנחשלת..."

"חשבנו לבקש עזרה מנהגים חולפים, אבל אף רכב לא עבר בכביש. ישבנו באוטו והרגשנו שזה מתחיל להיות מסוכן. וכך, התעטפנו כולנו במעילים, כיסינו את הראשים והפנים בצעיפים, ויצאנו החוצה כדי לרוץ ולהתעמל על מנת לחמם את הגוף, שלא נקפא חלילה למוות. גם אנחנו וגם הנהג, רצנו בחוץ, קפצנו, עשינו תרגילי התעמלות ואחרי שהתחממנו כהוגן חזרנו לרכב לנוח... עד שאחרי עשרים דקות שוב נהיה לנו קר, ויצאנו החוצה לסבב נוסף של פעילות גופנית..."

"כך עבר עלינו הלילה, עד שלפנות בוקר התחלנו לראות מכוניות בכביש, ניסינו לעצור כמה עד שלבסוף אחד עצר לנו ותמורת תשלום הסכים לקחת אותנו לברדיטשוב הסמוכה.

"בברדיטשוב הגענו לבית הכנסת, נכנסנו לשם, שתינו תה קפה, ההסקה שם פעלה ומאחר וכבר האיר היום עמדנו להתפלל שחרית. התפילין שלי התבררו כשימושיות מאוד, גם אני וגם שאר הנוסעים הגברים בחבורה הנחנו תפילין. אחרי שסיימנו, הצלחנו לארגן נהג שלקח אותנו עד קייב, אליה הגענו בשעה 1:00 בצהריים... יותר מ-24 שעות אחרי שיצאנו מקייב לווניצא..."

"בחוץ כבר חיכו לי כמה אנשים שלא הבינו למה אני כל כך מאחר, לא הספקתי לישון או להתארגן הייתי חייב לתת שירות, לארגן משלוחים של מזון כשר, לטפל בבדיקה של ספר תורה עתיק שנמצא באחד מבתי הכנסת באוקראינה, להעביר משלוח של מזוזות חדשות לעירייה מסוימת כדי לתת ליהודים שם ועוד כהנה וכהנה משימות שהיה עלי לעשות.

"אני לא הצטערתי שנסעתי לווניצא. יהודי לא צריך להתחרט על דברים טובים שעשה, אבל היתה לי בלב סוג של צביטה מרירה כזאת. מי אומר שהיית צריך לנסוע בכלל... אולי היית צריך להתמקד בעבודה שלך בקייב, עבודת קודש שחייבים לבצע אותה ואסור להתמהמה, אם אני מאחר ביום את שליחת המזוזות, אולי זה יגרום לכך שיהודים יגורו יום נוסף בלי מזוזה, אסור לי לזלזל בעבודה

הזאת... אבל מצד שני, גם לשבת עם שמונה יהודים כל הדרך לווניצא, ולאחר מכן לעבור איתם את כל החוויה הזאת בדרך חזור לקייב, זה דבר גדול, מי יודע כמה הצלחתי להשפיע עליהם במהלך הלילה הזה, אולי בזכות הנסיעה הזאת הם ישלחו את הילדים שלהם לחינוך יהודי תורני? מי יודע..."

המעגל שנסגר

"עברו שנים, ואני המשכתי להגיע מדי פעם לאוקראינה, לחגים, לשבתות, וגם לפעילות שוטפת של אמצע השבוע. בין לבין, אני מסתובב בבתי כנסת, אוסף צדקה להכנסת חתנים וכלות, ולמקרים אחרים של אנשים הזקוקים לעזרה ואני משתדל לעזור להם, כל פעם אני לוקח על עצמי איזה תיק ומשתדל לסייע.

"כך אני מתגלגל למקומות נוספים בעולם, אם זה בארגנטינה, או ברזיל, או במקסיקו או בארה"ב.

"באחת הפעמים הגעתי לארה"ב, נסעתי לניו ג'רזי, ושם ביקרתי בלייקווד, הסתובבתי שם מכתובת לכתובת, ובעודי צועד ברחוב, פתאום ניגשים אלי זוג חרדים עם שיירה של ילדים. הם נראו לי חרדים אמריקאים לכל דבר ועניין, אבל ברגע שפתחו את הפה מיד שמעתי את המבטא האוקראיני..."

"אתה רקדן?!", הם שאלו אותי בלי הקדמות מרובות... "אמרתי להם כן. אני רקדן, אבל איך ידעתם? יש לי פרצוף של רקדנים???"

"התשובה שלהם הכתה אותי בתדהמה: אנחנו ידענו כי אתה רקדת בחתונה שלנו", הם אמרו לי, "אנחנו התחתנו בעיר וויניצא ואתה הגעת במיוחד מקייב. החברים שלנו סיפרו לנו אחר כך שנתקעתם כל הלילה ברכב, בקור המקפיא. חשבנו על זה שאף פעם לא הודינו לך כראוי על כך ששימחת אותנו בחתונה שלנו, והכנסת בה צבע יהודי. עשית לנו חשק להכיר עוד יהודים דתיים, ולהתעניין יותר בתורה ובמצוות, וככה המשכנו להתחזק ולקיים תורה ומצוות.

"עמדתי שם, נשאתי עיני לשמיים ואמרתי, אה! ריבונו של עולם! איזו זכות!!! איזו זכות עצומה היתה לי לשמח את החתן והכלה האלו, שלא רק שהם שמרו על הגחלת ונשארו יהודים, אלא שהם גם הוסיפו ללמוד ולהתעמק, ואף היגרו למקום של תורה, כדי להקים בית כשר ונאמן בישראל, ואני עכשיו זוכה לראות אותם כשבניהם מקיפים אותם כשתילי זיתים, זרע ברך ה', ילדים יראי שמים, עם פיאות וכיפה וציצית, ילדים שלומדים תורה. איזו זכות ואיזה אושר עבורי לראות את זה בעיניי!!!"

"עכשיו אני כבר באמת לא מצטער על אותה נסיעה ארוכה ומפרכת. בשביל כזה זוג, כאלו אנשים מיוחדים, היתה ההשקעה שווה בככל כפליים..."

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

קו השיעורים של דרשו לרשותכם

24 שעות ביממה

מגוון שיעורים לבהירה

דף היומי בבלי

דף היומי ירושלמי

דף היומי בהלכה

שיעורים לפרשת השבוע

ועוד מגוון ענק של שיעורים ומידע על תוכניות דרשו

חייגו עכשיו

077-2222-666

לחייג, ללמוד, לדעת

אמר הרב, לא טוב עשית. הבאת את הכסף בצורה שלא עשתה כל רושם. כה תעשה, תשאיר בידך שני שטרות של מאה, את שאר השטרות תפרוט לשטרות של עשרה עשרה, כך תהיה לך חבילה עבה, 'בוכטה' של שטרות, רק מלפנים ומאחור 'תעטוף' בשטרות של מאה. את כל השלל תשים בעטיפה שקופה, וכך תגיש אותה למושל

רב העיר כרמיאל הגאון רבי אברהם מרגלית שליט"א על מה שלמדנו מהפרשה

רושם. כה תעשה, תשאיר בידך שני שטרות של מאה. את שאר השטרות תפרוט לשטרות של עשרה עשרה. כך תהיה לך חבילה עבה, 'בוכטה' של שטרות, רק מלפנים ומאחור 'תעטוף' בשטרות של מאה. את כל השלל תשים בעטיפה שקופה, וכך תגיש אותה למושל. ואכן, החבילה המרשימה עשתה את שלה, והמושל ביטל את הגזירה.

הלא בלקיחת שוחד ישנו סיכון רב, הנוטל עלול להיתפס ולשבת בכלא שנים רבות. אך מצד שני, זהו מתכון להתעשרות קלה. שווה להסתכן בשביל סכום מרשים. אך עבור חבילה רזה של שטרות, אין הצר שווה בנזק המלך.

כך למדים אנו ממעשיו של יעקב. אין ברירה, השוחד יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים, קל וחומר שיעוור עיני רשעים וחמדנים. אבל צריך לעשות זאת בחכמה, להרשים עד כמה שאפשר. יעקב, אותו 'איש תם' שכלל לא היה תמים, הורה לעבדיו לשים רווח בין עדר לעדר כדי להרשים את עשיו ולסמא את עיניו. וכפי שהבאנו, צריך למזער נזקים. יעקב הקפיד לתת רק את המינימום הנצרך כדי להסיר את הסכנה ולא יותר. אם אפשר ליצור מצג שווה של כמות גדולה מבלי לתת הרבה בפועל, בודאי שכך עדיף וראוי לעשות.

מפרשת מנחתו של יעקב אנו למדים כיצד על עם ישראל לדורותיו לנהוג.

פרשת מנחתו של יעקב לעשו היא פרשה מעניינת מאד, פרשה המהווה דרך חיים לעם ישראל לדורותיו. מלמדתינו כיצד עלינו להתנהל מול אומות העולם.

כך כותב רבינו בחיי "ודע כי יש בפרשת הזאת ביאור למה שאירע ליעקב עם עשיו אחיו, ורמזו גם כן לדורות, למה שעתידי שיארע לנו תמיד עם בני עשיו, וראוי לנו לאחוז דרכיו של יעקב, שהתקין עצמו לשלשה דברים, למלחמה לתפלה לדורון. למלחמה, הוא שכתוב "ויחץ את העם אשר אתו", וכתוב "ויאמר אם יבוא עשו" וגו'. לתפלה, הוא שאמר "אלקי אבי אברהם וגו' "הצילני נא". לדורון, הוא שכתוב "עזים מאתים וגו'".

וכן אנחנו צריכים ללכת בדרכי האבות להתקין עצמנו להקביל פניהם במנחה ובלשון רכה ובתפלה לפני ה' יתעלה, אבל במלחמה אי אפשר, שנאמר [שיר השירים ב ז] "השבעתי אתכם בנות ירושלים" וגו', השביעם שלא להתגרות מלחמה עם האומות."

מעשה שהיה באחת מקהילות ישראל. פעם גזר עליהם המושל גזירה קשה, נתאספו ראשי הקהל לישיבה דחופה, זה אומר בכה וזה אומר בכה. קם הרב ואמר, עלינו לנהוג כיעקב אבינו, לשלוח למושל מתת ולשחדו. קיבלו הנאספים את דעתו, והוחלט לקבץ סכום גדול, עשרת אלפים רובל, ולהביא אל המושל, 'דמי לא יחרץ'.

אספו את הכסף ושלחוהו ביד שליח נכבד. הלה נתקבל אצל המושל, אך כשהגיש לו את המעטפה, דחהו הלה בשתי ידיים ולא היה מוכן לקבל את השוחד. יצא היהודי בפחי נפש. חזר אל הרב וסיפר לו את הקורות אותו. כנראה אין מושל זה ככל הגויים, אינו רודף שלמונים. איש אמת וצדק הוא...

הרב ביטל במחי יד רעיון זה, וביקשו שיספר לו בפירוט כיצד הביא למושל את הכסף. סיפר: הלכתי לבנק, החלפתי את המטבעות והשטרות הקטנים שאספתי מאחינו בני ישראל לשטרות חדשים ונאים של מאה רובל, וכך הבאתי לו את הסכום.

אמר הרב, לא טוב עשית. הבאת את הכסף בצורה שלא עשתה כל

שוחד, מכשילים אותו במשפט שאינו אמת וישר. אבל אם מדובר באדם רע מעללים, מותר לתת לו שוחד, שהרי בכך 'מאזנים' את שיפוטו. ודאי שכך הוא כאשר מדובר במשפט של ישראל עם גוי. המושכל הראשון של ה'שופט' הלז הוא לטובת הגוי. כאשר נותנים לו שוחד בעצם מנסים לאזן את כפות המאזנים שתהיינה שקולות, פחות או יותר.

מסופר, פעם היה צורך לשחד את המושל לצורך ענין כלשהו, לטובת הקהילה היהודית. המושל, שהיה אדם נכבד וגאה, לא היה מוכן בשום אופן לקבל מתנה, גם לא כאשר קיימו בו "ויפצר בו". היה שם יהודי פקח. אמר, תנו לי את הכסף, אני אדאג שהוא יקבל אותו בעל כרחו.

הלך היהודי אל המושל ביום קיץ לוהט, כאשר הוא עטוי מעיל פרווה כבד, מגפיים לרגליו, כפפות חמות לידי, ומטריה תחת בית שחיו, כולו נוטף זיעה. כשראה אותו המושל התפלא עד מאד. שאלו, המשוגע אתה, לא די לך בכך שחמה יצאה מנרתיקה? מדוע אתה עוטה עליך כה לבוש חם וכבד ביום שכזה? אמר היהודי, אגלה לך סוד. אבא שלי בא אלי בחלום ואמר שיהיה היום קור גדול וגשם שוטף, ואולי אפילו שלג. לפיכך הצטיידתי כראוי.

לעג לו הגוי, וכי אתה מאמין לחלום מטופש שכזה, וכי אירע פעם שבאמצע הקיץ היה קור וגשם? אמר היהודי, אני מאמין לאבא שלי, הוא אף פעם לא שיקר לי. זה אומר בכה וזה אומר בכה. אומר היהודי לגוי, אתה יודע מה, בוא נתערב על סכום כסף גדול. הגוי הסכים כמובן, לחצו ידים, והיהודי נפרד ממנו לשלום. עבר יום, עברו יומיים, היהודי שב אל המושל, הפעם בלבוש קייצי, כאשר בידו מעטפה שמנה, גדושה בשטרות כסף, סכום הזכיה...

אמנם לא היה זה בתורת שוחד, הגוי קיבל את הכסף כדת וכדין, אבל בתכל'ס, הגוי קיבל את דמי השוחד, וכך קל היה לשכנעו לעשות את שנתבקש.

(מתוך הספר 'מפיק מרגליות')

כאשר יעקב אומר לעשו ששלח לו את המנחה כדי למצוא חן בעיניו, אומר עשיו, "יש לי רב. אחי יהי לך אשר לך" [בראשית לג, ט], יעקב אומר לעשיו, "קח נא את ברכתי אשר הבאת לך, כי חנני אלקים וכי יש לי כל [בראשית לג, יא]. עשיו עדיין מסרב. אך יעקב אינו מתייאש. הוא יודע עד כמה חשוב שעשיו יקבל את מנחתו. "ויפצר בו". ואז "ויקח". רק לאחר שהפציר בו, 'הסכים' עשו לעשות ליעקב טובה ולקחת את המנחה.

עשיו אומר "יש לי רב". יש לי הרבה. אבל לא מזיק עוד.. יעקב לעומת זאת אומר "יש לי כל". יש לי כל צרכי. אינני זקוק ליותר. אני שמח בחלקי.

מעשה שהיה. פעם הוציאו השלטונות צו סגירה נגד ישיבתו של החפץ חיים. שלח החפץ חיים שתדלנים שינסו להשפיע על השר האחראי על הענין שיבטל את הגזירה, אך ללא הועיל. אמר החפץ חיים, תנו לו כסף. הלכו והציעו לו, אך הוא סרב. חזרו שוב אל החפץ חיים ואמרו ביאוש, אפילו כסף אינו מוכן לקבל. שאל אותם, כלום קיימתם בו "ויפצר בו"?

מעשיו למדנו שצריך להפציר. הגוי חפץ בכסף, אבל גאוותו אינו מאפשרת לו לקחת שוחד בגלוי. וכי הוא, האיש הנאור והמוסרי, רם המעלה, יושפע על ידי סכום כסף?

צריך להפציר בו, לשכנע, לומר שזה לא שוחד חלילה, נותנים לו שי כהוקרה על עזרתו רבת השנים. להיפך, הנותנים מתכבדים בכך שהוא מקבל, כך 'מרכימים' את סירובו ומכינים את הקרקע. אחרי שמתחננים אליו לקבל יכול הוא לומר, נו, אם אתם כל כך רוצים, אעשה לכם טובה ואקבל למרות שאיננו חפץ בכך.

האם מותר לתת שוחד לגוי

לגבי השאלה האם מותר לתת שוחד לשופט או שר גוי, אומר החפץ חיים, תלוי. אם מדובר באדם ישר, שבדרך כלל שופט על פי אמות מידה של צדק וישר, אסור לתת לו שוחד, שהרי גם בני נח מחויבים לדינים, לשפוט צדק. זו אחת משבע המצוות שלהם. ואם נותנים לו

להתחיל את היום ברגל ימין
חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

**הפורתח
בכל יום..**
המייל היומי של 'דרשו'.

פעם שאלתי את מרן הגראי"ל שטיינמן, למה אנחנו משקיעים כל כך הרבה מאמץ בקירוב בני נוער ליהדות? הרי הם צעירים, יש להם עוד חיים שלמים לפניהם, לא כולם יצליחו להחזיק מעמד.. במקום זה, אולי כדאי שנפנה את כל המאמצים שלנו לבתי האבות, ניקח אנשים שכבר קרובים יותר אל העולם הבא, ונחזיר אותם בתשובה

מגיד המישרים הג"ר אליעזר יוטקובסקי שליט"א על הסיבה שיש לנו יצר הרע והתנגדות

יעקב א. לוסטיגמן

פעם שאלתי את מרן הגראי"ל שטיינמן שאלה מאוד מעניינת: למה אנחנו משקיעים כל כך הרבה מאמץ בקירוב בני נוער ליהדות? הרי הם צעירים, יש להם עוד חיים שלמים לפניהם, לא כולם יצליחו להחזיק מעמד, סביר להניח שחלקם יחזרו לסורם...

במקום זה, הצעתי, אולי כדאי שנפנה את כל המאמצים שלנו לבתי האבות, להוספיסים של חולים במחלות קשות. ניקח אנשים שכבר קרובים יותר אל העולם הבא, ונחזיר אותם בתשובה. נגרום להם לקבל על עצמם עול תורה בסוף חייהם, וכך הם יגיעו לעולם הבא כשהם זכאים וכל עוונותיהם מהעבר נהפכו לזכויות... השקעה בטוחה ומשתלמת הרבה יותר!

הרב שטיינמן חייך למשמע השאלה המעניינת, והשיב לי תשובה שמורכבת משני חלקים. "קודם כל זה לא ילך", הוא אמר לי, "מי שהושרש כל ימיו בחטא, מעטים הסיכויים שתצליח להחזיר אותו בתשובה לעת זקנתו. זה כמעט בלתי אפשרי.

"הרי האדם צובר זכויות בכל רגע שהוא מתנהג כיהודי. הוא קם בבוקר ואומר פסוק "תורה צווה לנו משה מורשה קהילת יעקב", באותו רגע הוא הרוויח 4,291 מצוות. למה? כי כל מילה של לימוד התורה היא 613 מצוות, ובפסוק הזה יש שבע מילים, החשבון מאוד פשוט. לכן, גם אם תצליח להחזיר אדם בתשובה בסוף ימיו, מתי הוא יצבור את כמות המצוות הללו?

"אבל חוץ מהעניין הזה, אמר מרן זצ"ל, זה לא מה שהתורה רוצה. התורה אומרת 'וחי בהם ולא שימות בהם'. אנחנו רוצים שכולם יחזרו בתשובה לפני מותם, בוודאי, אבל הרבה יותר חשוב לנו שאנשים יחיו כיהודים, למרות הניסיונות, למרות הקושי, למרות הנפילות והאכזבות האדם ממשיך לנסות שוב ושוב ולהתאמץ כדי לעשות את רצון ה', זאת התכלית של הבריאה! זאת התכלית של נתינת התורה לבני האדם, אלו שיש להם אב ואם, יש להם משא ומתן, ויש להם יצר הרע."

הסיפור במסעדה

מעשה בקבוצה של חמישה אנשי עסקים עשירים במיוחד, שישבו לפגישה עסקית משולבת בארוחת צהרים. מאחר והוננו של כל אחד

מאותם אנשי עסקים נאמד בכמה עשרות ואפילו מאות מיליוני דולרים, הם לא הרשו לעצמם להיפגש במסעדה שאינה הטובה והיוקרתית ביותר בניו יורק.

כמובן שכדי לתאם פגישה בין אנשים עשירים כל כך זה לא סיפור פשוט. לכל אחד מהם יש לו צפוף במיוחד, שמתחיל בריצת בוקר או באימון אישי, בשביל הבריאות כמובן, לאחר מכן ארוחה דשנה, בשביל התיאבון, יש גם ביקור במשרד, בשביל העסקים, שחייה בבריכה המחוממת, בשביל הכיף, ולאחר ארוחת צהריים, בשביל העסקים... בקיצור, הצליחו למצוא חלון זמן שבו כל חמשת המיליונרים היו פנויים לארוחה טובה, בדקו מה היא המסעדה היקרה ביותר באזור, והזמינו שולחן, שלושה חודשים מראש.

בעל המסעדה לא מאוד מתרגש מלקוחות עשירים. בדיוק עבורם הוא פתח את המסעדה, ואנשים מהסוג הזה ממלאים אותה דבר יום ביומו. מי שאינו מיליונר ממילא לא יסכים לשלם סכום של אלפי דולרים עבור ארוחה, יוקרתית ומושקעת ככל שתהיה, גם אם היא כוללת מנות סושי שהוכנו על ידי שף יפני בעל שם עולמי, ולאחריהן מגיע כקינוח יין בורדו צרפתי ארומטי, מבציר 1982 - יין ידוע בטעמו הפירותי והסיומת העגלגלה והחלקלקה שלו שמזכירה את הטעם של אגוזי פקאן המתגלגלים על עלי שלכת.

הגיעו חמשת המיליונרים, כל אחד ברכב יקר יותר משל רעהו, ודרכן של מסעדות יוקרה, האורחים אינם צריכים לתור אחרי חניה.

באפי, הרגשתי שאני לא מסוגל להמתין עוד. לא חשבתי בכלל על מה שאני עושה, ובוודאי שלא יכולתי לקחת בחשבון את השלכותיו של המעשה הזה...

ישנו דבר מאוד מעניין שאנחנו רואים בפרשת וישלח. קודם כל, יש לנו את המפגש של יעקב אבינו על אותו איש שנאבק עמו, ואמרו חז"ל שזהו שרו של עשו הרשע. הם נאבקו ונאבקו, ושכמו שמבאר רש"י שכששני אנשים מתגוששים זה עם זה, הם מעלים אבק ברגליהם. המאבק נמשך עד ... המלאך של עשו רוצה ללכת. השעה דחוקה לו, הוא חייב לסיים את ההתגוששות, אבל יעקב אבינו ע"ה אומר לו "לא אשלחך כי אם ברכתני". יש לי זמן! אתה ממהר? מצוין. אני לא ממהר, יש לי זמן.

בשלב השני, מגיע עשיו ומתקרב אל יעקב, שני האחים התאומים רואים זה את זה, מה קורה לעשיו? הוא מתחיל לרוץ! "וירץ עשו לקראתו ויחבקו". ויעקב אבינו? הוא לא ממהר לשום מקום, הוא הולך לאט לאט "ויעבור על פניהם, וישתחו שבע פעמים עד גשתו עד אחיו".

שני האחים נפגשים, פגישה טעונה וגם סוערת. רש"י אומר שנתגלגלו רחמיו של עשיו על יעקב, ואז אומר עשיו ליעקב אלכה לנגדך, עונה לו יעקב "ואני אתנהלה לאיטי". יש לי זמן... עשיו מנסה להתעקש אבל יעקב עומד על שלו בתוקף: "הילדים רכים, והצאן והבקר עלות עלי...". אני לא צועד במהירות, בשום אופן.

אנחנו רואים כאן הנהגה מאוד מעניינת של יעקב אבינו, שבהיפך הגמור מעשיו שרוצה לעשות הכל במהירות ובחיפזון, יעקב אבינו עובד בקצב איטי. לאט לאט, הוא לוקח את הזמן ומתקדם בקצב שלו.

הלא דבר הוא. אנחנו צריכים להתבונן בעניין הזה. אומנם הזריזות היא מידה משובחת, אברהם אבינו זוכה לשבח גדול שהוא רץ אל הבקר, שהוא השכים בבוקר לעקוד את בנו וכו', אנחנו יודעים שזריזות היא הבסיס לעבודת ה', ואי אפשר לעבוד את ה' בכבודות. אבל הזריזות אינה חיפזון, היא צריכה להיות פנימית, ולהתבצע ביישוב הדעת ובמתנינות. וזאת נקודה שחשוב להעמיק בה ולהפנים אותה, כי בקלות אפשר להחליף בין זריזות לחיפזון, ולהגיע ליעד הפוך מזה שאנחנו רוצים לחתור אליו.

אני שואל אתכם שאלה: לוקחים בנאדם ונותנים לו שתי אופציות. אופציה א': ניקח סלע, נחוק בו צורה של פרצוף אנושי, נעמיד אותו על גבי במה משיש, ונדרוש מהאדם לעבוד לסלע. מדי יום צריך להביא לו מנחה, פעם בשבוע להקריב לו קרבן, ובמשך כל ימות השנה צריכים לציית לחוקים שלו. הוא אוסר על שתיית יין, הוא קובע שחייבים לדבר בשפה מסוימת, אסור לגזור ציפורניים, צריכים להתפלל חמש פעמים ביום ועוד... אופציה ב': עוזב את כל השטויות. גש לחנות הקרובה של אנג'ל,

בכניסה למסעדה עומדים משרתים חנוטים בחליפות, עניבות פפיון בוהקות על חזותיהם, כפפות לבנות על ידיהם, והם לוקחים את הרכב ומחנים אותו בבטחה במקום מוצל ונקי, כדי שהרכב לא יישרט ולא יתלכלך חלילה וחלילה.

הם מתיישבים סביב שולחן עגול, מנת הפתיחה כבר מחכה להם על השולחן, נתח של דג יוקרתי, עלם מצע עלי ברוקולי קצוצים ושני מיטבלים שמשתלבים זה בזה בדואט נהדר של צבעים, ממש תאוה לעיניים.

בהמשך מגיע מלצר עם חוברות מהודרות בכריכת עור מושקעת, ובהן התפריט שמוצע לסועדים במסעדה. כל אחד בוחר את המנה שלו, ו... הם מתחילים לדבר ביזנס, כשבמטבח עמל השף היפני לדחוק בעובדיו ההיספאניים שימהרו להקפיץ את הירקות ולהשלים את הכנת הארוחה במהרה, כי האורחים כבר משמיעים גרגורים של תיאבון מוגבר.

וכך, אחרי כ-25 דקות של המתנה, נכנס לאולם המפואר מלצר חנוט בחליפה ועניבה, כפפות לבנות כמובן לא חסרו מעל ידיו, ועל כף ידו מגש עליו מונחות המנות היוקרתיות שלהם. צלעות עגל בצלחת אחת, עם ערימה ענקית של צ'יפס וקעריות של קטשופ ומיונז לצידה, סטייק טלה 'וול דן' על גבי צלחת נוספת ולצדו נודלס מוקפצים ברוטב פטריות ופיסות כרובית, וכן על זה הדרך מאכלים שונים ובעיקר משונים מונחים על גבי הצלחות הנותרות. צועד המלצר לעברם בבטחה, ומתכוון להניח את המגש על גבי הכן המיוחד העומד בקרבת השולחן שסביבו מסובים העשירים המופלגים.

אחד העשירים קם ממקומו, ניגש אל המלצר וכשחיוך ענק על פניו, הוא לוקח את המנה שהזמין מעל המגש. המלצר לא התכוון לכך, כל האחיזה של המגש על כף ידו היתה מבוססת על שיווי המשקל שיצרו הצלחות העמוסות זו מול זו. ברגע שאחת מהן נעלמה מהמשוואה, המגש כולו החל ליפול, המלצר הנואש ניסה להציל את המצב ולהרים אותו במהירות, והתוצאה לא איחרה לבוא... המגש התהפך והמאכלים ניתזו לכל עבר, כשאותו עשיר שקם כדי לקחת את הצלחת מקבל על פניו, ובעיקר על חולצתו הבוהקת ועל חליפת הטוקסידו היוקרתית, מטח של קטשופ, מיונז, רוטב אלף לילה ולילה, ולקינוח גם נודלס מוקפצים עם פיסות כרובית...

הבעלים של המסעדה נחרד לנוכח המראה, והבין את אשר אירע. הוא קם בחמתו, וגירש את חמשת המיליונרים מהמסעדה בבושת פנים, כשהסועדים האחרים שבמסעדה כמובן מוציאים איש איש את המכשיר האישי שלו, ומצלמים את המחזה המביש, לצורך פרסום התייעוד כמובן...

שאלו את אותו עשיר גרגרן, למה קמת מהמקום? למה לא חיכית שהמלצר יניח לך את הצלחת על השולחן? היית כל כך רעב? כאילו לא אכלת כמה שעות קודם לכן ארוחת בוקר עשירה ויוקרתית...

השיב העשיר בשפל קול תשובה מאוד פשוטה: לא הצלחת להתאפק! לא הצלחתי להתאפק! חד וחלק. ידעתי שאם אני אמשך לשבת על הכסא, הצלחת תגיע אלי בתוך דקה לכל היותר, אבל לא יכולתי לחכות עוד דקה. כשריחו של הבשר הצלוי הכה

"לפני שבועות אחדים, אני מגיע לשמחה משפחתית, ופוגש שם את 'העולה החדש', כולו זורח משמחה ואושר. הוא ממש חיכה לי בכיליון עיניים, ברגע שנכנסתי לאולם הוא בא אלי ואומר לי... תנחש מה קרה???"

אחראי מחלקת שכר ב'דרשו' ו'אחינו' הרב צבי לובין, עם סיפור עוצמתי שבו היה מעורב, ושממחיש את הסייעתא דשמיא המיוחדת לה זוכה מי שמקבל על עצמו עול תורה

אליעזר (לייזר) רוט

"שוב לארצה ולמולדתך ואיטיבה עמך" (בראשית ל"ב, י')

לא פעם אנחנו שומעים שיחות מוסר וחזק, המדברות על הצורך להתחזק באמונה וביטחון, להשקיע את הכוחות בעבודת ה' ובלמוד התורה, ולסמוך על הקב"ה שידאג לכל צרכינו ולכל מחסורנו. האמת, שכולנו מאמינים בזה באמונה שלמה, אבל יש פער בין האמונה לבין ההרגשה בלב, ההרגשה היומיומית שלנו לפעמים מתקרה ואנחנו נוטים להרגיש שעל ידי עבודה ובזכות הכישרונות שלנו אנחנו זוכים להתפרנס, ואם לא היינו כאלו מוצלחים ומוכשרים כנראה שהיינו רעבים ללחם.

השבוע שמענו סיפור נפלא שאירע ממש בתקופה האחרונה, מפיו של הרב צבי לובין, מנהל מחלקת שכר ב'דרשו' ו'אחינו', ומגיד שיעור בעיון בבית המדרש 'יראי ה' ברמת בית שמש א'. הרב לובין מספר לנו סיפור מדהים שאירע עם קרובי משפחתו:

"למעשה כל אברך כולל מן השורה יכול לספר על הסייעתא דשמיא המיוחדת לה הוא זוכה, האופן הפלאי בו הוא מצליח להסתדר בחיים למרות המלגה הצנועה וההכנסה המועטת, זה פלא עצום. "אפשר לראות את זה גם עם בעלי בתים שקובעים עיתים לתורה ומקפידים לעמוד בקביעת העיתים, כל אחד מהם יכול לספר לנו סיפורים נפלאים ומחזקים על הסייעתא דשמיא המיוחדת שהם רואים בלימוד הזה בשעות הללו.

"אבל אני רוצה לספר לכם סיפור מדהים, שהיית מעורב בו בעצמי, ושהגיע באחרונה לסיומו הטוב, בצורה מפתיעה ובאופן שממחיש ומחדד את העובדה שכל המקבל על עצמו עול תורה, מעבירין ממנו עול דרך ארץ, וזוכה לסייעתא דשמיא מיוחדת.

"יש לי קרובי משפחה שמתגוררים בהולנד", הוא פותח את הסיפור. "תקופה אחרי החתונה הוצע להם לצאת לשליחות בהולנד, הם החליטו להירתם לעניין, ובתוך זמן קצר הפכו לפעילים מאוד בקהילה החרדית שם, הוא מהצוות החינוכי של החיידר, היא מורה בבית יעקב שם באמסטרדם, וב"ה הם הקימו בית לתפארת, תשעה ילדים ההולכים בדרך התורה".

גלות ברזיל

"בחסדי שמים הם כבר חיתנו כמה מילדיהם, והסיפור שלנו מתמקד

בילד השלישי שהתחתן עם בתו של רב בקהילה החרדית בסאן פאולו שבברזיל. הילדים שלהם למדו בארץ בישיבת סלבודקא, וגם הוא עצמו אותו בן שאנחנו מדברים עליו, למד שם ודבקה נפשו בנפש מורו ורבו, מרן הגאון רבי משה הלל הירש שליט"א, ומאז הוא לא עושה שום צעד בלי להיוועץ בראש הישיבה.

"הזוג הצעיר החליט להשתקע בארץ הקודש. התוכנית היתה לנסוע פעם בשנה להולנד פעם בשנה לברזיל, לביקורים בימי בין הזמנים, אבל עיקר החיים אמורים היו להתבסס כאן בארץ.

"אלא שאז התברר שיש להם בעיה לא פשוטה. האברך הצעיר הסתבך עם הצבא. התברר שתוקף אישור השהיה שקיבל כשהגיע לארץ עומד לפוג בעוד כשבועיים ואם לא יעזוב את הארץ בתוך הזמן הזה ייחשב כישראלי לכל דבר וענין המחויב בצבא.

"הוא נועץ בעסקנים איך אפשר לפתור את הבעיה, אבל כולם הסכימו פה אחד שבמקרה שלו הבעיה הגיעה למצב כזה שאין מנוס אלא לעזוב את הארץ, ומיד.

"וכך, ברגע האחרון, הוא עזב את הארץ והגיע לברזיל יחד עם רעייתו. הם שכרו שם דירה ליד ההורים שלה, הוא נכנס ללמוד בכולל המקומי, והיא התמקצעה מאוד בעבודתה כעורכת וידאו. עיקר ההכנסות שלהם היו מהכולל שפרנס ביד רחבה את מעט האברכים הלומדים בברזיל.

"תנאי המחיה שם מאוד טובים למי שמסודר מבחינה כלכלית.

ישיבה אומר שצריכים לחזור לארץ, חוזרים לארץ! אין כאן מקום לשאלה בכלל...

"הם התארגנו, ארזו את הפקלאות, שכרו דירה ברמת בית שמש, באזור בו מתגוררים אחיות של הגברת, וגם אני מתגורר בו, ובאו לארץ.

"עוד לפני שהם הגיעו לארץ, קרוב משפחתי כבר ביקש ממני לבדוק אם אני יכול למצוא לאשתו מקום עבודה מסודר כעורכת וידאו. אני מאוד התרגשתי מהמסירות נפש שלו, שהוא ככה עוזב את הכל ומגיע לארץ רק כדי להצליח בלימודו כמו שראש הישיבה שלו אמר, וניסיתי מאוד לעזור. פניתי לכל מיני חברים שמעסיקים עורכי וידאו וכולם אמרו לי שהם מסודרים, הם לא מחפשים עובדת חדשה בשלב זה.

"כך ניסיתי והתאמצתי, ובין היתר שוחחתי גם עם ידידי הרב מתתיהו גינסברגר, מאמן אישי מוכר ומפורסם מאוד, שמקושר עם הרבה מאוד ארגונים וחברות. הוא התרגש גם כן מהסיפור והבטיח לעזור, אבל כל הניסיונות העלו חרס. בין היתר הוא הציע איזה רעיון של קרובת משפחה שלו שגם מעסיקה עורכות וידאו, והתברר שהיא באמת שוקלת את זה, אולי היא תקבל עובדת נוספת, אולי לא... ובכלל המשרד שלה בירושלים, והיא עצמה תגור בבית שמש, ואיך תיסע כל יום לירושלים, ותעבוד 8 שעות ועוד תספיק לחזור לקחת את הילדים מהמעון וגם לנהל את משק הבית בכוחות עצמה בלי שום עזרה של משרתת...

כמה שהם ניסו לדבר ולסכם דברים, שום דבר לא נסגר, ובסופו של דבר לא יצא מזה כלום. הם כבר עזבו את ברזיל ובאו לארץ עם תחילת שנת הלימודים, הוא נכנס לכולל והיא הסתדרה עם קצת עבודות קטנות יחסית שנשאר לה, אבל בלי מקום עבודה מסודר שיכניס משכורת חודשית קבועה לחשבון הבנק שלהם."

עץ חיים היא

"לפני שבועות אחדים, אני מגיע לשמחה משפחתית, ופוגש שם את 'העולה החדש', כולו זורח משמחה ואושר. הוא ממש חיכה לי בכיליון עיניים, ברגע שנכנסתי לאולם, הוא בא אלי ואומר לי... תנחש מה קרה???

אמרתי לו, "אני לא חזק בניחושים. אבל אדרבה בוא נשמע מה קרה..." והוא לא השאיר אותי במתח יותר מדי זמן.

"תשמע, אותה קרובה של הרב גינסברגר, שיש לה משרד בירושלים, אתה זוכר? כל כך ניסו לקדם את זה וזה לא התקדם ואשתי נשארה בלי עבודה בסוף, נכון???

"אז היום היא מתקשרת לאשתי, ושואלת אותה אם היא כבר באה לארץ, כי היא כן מחפשת עובדת, ולא סתם עובדת, אלא אחת כזאת שגרה בבית שמש..."

"מה התברר? אותה אחת החליטה פתאום לעבור דירה מירושלים לבית שמש, ובהתאם לכך היא גם מעבירה את המשרד שלה ופותחת אותו מחדש בבית שמש, ולכן היא מחפשת עורכת וידאו מקצועית שמתגוררת כאן בעיר.

אפשר להחזיק עוזרות בבית בסכומים ממש זעומים, והם אכן החזיקו עוזרת שעשתה את כל עבודות הבית, מה שאפשר לגברת להשקיע יותר זמן בעבודה בלי לדאוג לצרכי הבית, וגם ליהנות מזמן איכות עם הילדים.

"עברו מספר שנים, הם השתקעו בברזיל והפכו לחלק מהקהילה שם, האברך התלמיד חכם המשיך ללמוד בכולל, והיא המשיכה בעבודה שלה, והחיים נסעו על מי מנוחות, כשרק דבר אחד העיב עליהם, העובדה שהם לא יכולים לבקר בארץ הקודש בגלל החשש מהגיוס. ההורים של שניהם אמנם גרים בחו"ל, אבל הסבים והסבתות בארץ, ובכלל, יהודי שלא יכול להיכנס לארץ ישראל זה לא מצב נעים בכלל.

"והנה, ביום מן הימים מקבל האברך הודעה מעניינת... התברר שגם אם הוא יעלה לארץ ויגור כאן בקביעות, הוא יהיה פטור מגיוס. הגיל, מספר הילדים שיש לו, העובדה שהוא נשוי, כל אלו הביאו לכך ששמו יעלה מיידית ברשימה של הפטורים מגיוס, וממילא הוסר האיום שהיה תלוי כנגדו... הוא יכול לחזור לארץ!".

החלטה לא קלה

"עכשיו ניצבה בפניו דילמה לא פשוטה", מספר הרב לובין. "מצד אחד, הרי הם רצו לגור בארץ. זאת היתה התוכנית שלהם, הם הגיעו לברזיל בליט ברירה. אבל מצד שני... הרי החיים שלהם כבר מבוססים בברזיל, לה יש עבודה, לו יש כולל, הילדים נהנים במוסדות החינוך, יש להם משרתת בבית שהם שוכרים בעלות לא גבוהה במיוחד. החיים דבש! פתאום לקום ולעזוב את הכל רק בגלל שהחשש מהגיוס בוטל???" היה להם די ברור שהם נשארים בברזיל. ליד ההורים שלה, אין שום סיבה להגיע לארץ.

"אבל קרוב המשפחה שלי לא עושה שום דבר בלי לשאול את ראש הישיבה שלו, ולכן הוא הרים טלפון וביקש שיתאמו לו זמן לשיחה טלפונית עם מרן הגאון רבי משה הלל הירש שליט"א.

"בשיחה התעניין רבי משה הלל במצבו, והאברך סיפר לו בגילוי לב שאומנם צו הגיוס בוטל, הוא יכול להגיע לארץ, אבל טוב לו בברזיל, והוא לא רואה את עצמו עוזב את כל מרקם החיים שבנה לעצמו שם ומגיע לארץ כמו עולה חדש כדי להתחיל את הכל מאפס..."

"רבי משה הלל שמע אותו, האזין ברוב קשב, ולבסוף אמר לו ככה: "אכן, אין ספק שיותר נוח לך בברזיל, אתה כבר רגיל לחיים שם, ויש לך את כל התנאים לחיי נוחות נעימים וטובים.

"אבל אם לעצתי תשמע, כדאי לך לבוא לארץ. כי אינו דומה אברך כולל מברזיל לאברך כולל שגר בארץ הקודש. המקום של התורה הוא כאן בארץ, כאן תוכל לצמוח בן תורה אמיתי, שם בברזיל, זה לא המצב.

"אבל תשאל אותי מה עם פרנסה", הוסיף ראש הישיבה, "במקום שיש מסירות נפש לתורה יש סייעתא דשמיא עצומה. אנחנו עושים השתדלות אבל לא צריכים להתערב לקב"ה בעניין. אנחנו צריכים להשקיע בלימוד התורה, והוא יעשה את שלו".

"האברך סיים את השיחה, כשלבנו החלטה מאוד ברורה: אם הראש

ר' משה שטרן, נשכב על הרצפה עם כל ה'שמונה בגדים' עד שהגיע לקרביו של המקרר, סובב מה שסובב, הטעין גז, פתח וסגר, ולבסוף התרומם מלוא קומתו והודיע, שהמקרר מוכן ומזומן להמשיך במלאכתו כמימים ימימה. "כל טוב שיהיה לכם, שבת שלום"

הסיפורים המיוחדים שהשפעתם רבה ומעשה החסד המיוחד של הרה"ח ר' משה שטרן זצ"ל

מאת: יהושע לייבזון

בשבועות האחרונים הפציע לעולם בניזוי היומי של 'דרשו' מדור חדש, ושמו בישראל 'יושפע שפע רב', ובמסגרתו מספרים אנשים שונים על מקרה וסיפור שהשפיע עליהם לטובה, כך סיפרו למשל פעילי אחינו הרב ישראל דחבש והרב אהרן ידלר, על אירוח שהשפיע לטובה. הרב ידלר סיפר על תלמיד שהשקיע בו הרבה לקרבו לתורה ולמצוות, ובסופו של דבר התברר שדוקא האירוח בשבת, זה הדבר שהשפיע עליו ביותר. לעומתו סיפר הרב דחבש על האירוח בבית דודתו בצפון הארץ, שהשפיע עליו לפתוח את דלתות ביתו לכל מי שזקוק. השבוע שאלו אותי מה הסיפור שהשפיע עליך לטובה, ואז הצבעתי על סיפור מדהים שמצאתי כתוב בעלון 'השגחה פרטית' (גליון 102) והסיפור הוא על הרה"ח ר' משה שטרן. אין כמעט ירושלמי ותיק שלא הכיר את האיש ופועלו, ואת חנות מוצרי החשמל שלו ברח' מלכי ישראל, (כיום החנות עברה לסימטה קרובה), והסיפור עליו מבטא את אישיותו הדגולה שהתבוננות בסיפור השפיעה עלי לטובה.

ביום שישי אחד, התקשר אליו יהודי משכונה מרוחקת ובקשה נואשת בפיו: "אתה יכול לבוא לתקן לי את המקרר?" "ביום שישי אחר הצהריים?" שאל ר' משה בתמיהה. "אני לא עובד בזמן הזה. עלי להתכונן לשבת".

"אשלם לך כפול", ניסה האיש. "איפה אתה גר?" "ברחביה". "וברחביה אין טכנאים? למה אתה מתקשר אלי? אני לא עובד ביום שישי אחרי חצות. תנסה אצל מישהו אחר".

"אין לי מישהו אחר. ניסיתי את כולם", ענה האיש. "תבין, אין לי מקרר לשבת. איך אני שומר על האוכל? מה אני יכול לעשות?" ר' משה לא עמד בתחנוניו של האיש. הוא בירר את הכתובת המדויקת, הזמין מונית ונסע לביתו של היהודי, שמקררו הודיע על שביתה בדיוק בערב שבת. בעל הבית השתומם לראות את הטכנאי מגיע ככובע, בירמולקה ובמעיל העליון המפוספס.

ר' משה השפיל את קומתו ארצה, נשכב על הרצפה עם כל ה'שמונה בגדים' עד שהגיע לקרביו של המקרר, סובב מה שסובב, שחרר מה ששחרר, הטעין גז, פתח וסגר, ולבסוף התרומם מלוא קומתו והודיע, שהמקרר מוכן ומזומן להמשיך במלאכתו כמימים ימימה. "כל טוב שיהיה לכם, שבת שלום", בירך ר' משה מעומק הלב, ופנה לצאת מהבית.

"רגע", עצר אותו בעל הבית, "אני רוצה לשלם. הבטחתי שאשלם כפול".

וכך הוא שם הסיפור:

כל מי שהיה נכנס לחנות של הרה"ח ר' משה שטרן זצ"ל, היה מוצא אותו חבוש בירמולקה הלבנה, עטוף במלבוש העליון המפוספס של חסידי תולדות אהרון, וספר בידו. כשנכנס קונה, הוא הרים את עיניו מהספר, ולפתע התגלה שה'בטלן' הזה יודע היטב את המקצוע. הוא הבין בסוגים של מקררים ותנורים, ובכל מה שקשור למוצרי החשמל הבסיסיים שבכל בית. הוא גם ידע לתקן אותם, ובכך סייע רבות לתושבי הסביבה.

לחנותו נכנסו גם אנשים שחשבו, שלא די בכך שתושבי הסביבה הקרובה יודעים על החנות. לדעתם כדאי שגם תושבי הסביבה הרחוקה ישמעו עליה ויבואו לקנות בה. נציגים מחברות פרסום ביקרו אצל ר' משה, והסבירו לו כמה טוב יהיה, כשלא יהיה לו זמן להסתכל בספרים שלו מרוב קונים. כמה חשוב לפרסם את החנות בפרסומונים המקומיים, וכמה זה משתלם להשקיע במודעה טובה שתביא בעקבותיה קונים הרבה.

אבל ר' משה לא התייחס לכל העצות. "פרנסה מן השמים", היה אומר בקול בטוח ויציב, "אני משתדל מספיק, וסומך על הקב"ה שיפרנס אותי". הוא שילח מעליו את הפרסומאים למיניהם, שימצאו את פרנסתם אצל בעלי עסקים אחרים, והמשיך בדרכו הפשוטה והשקטה.

חשבתי לעצמי, הנה, יש לי הזדמנות ללכת לבקר שוב בבית המדרש של לעלוב, לפגוש את הגיסים והחברים שלא ראיתי כבר כמה חודשים. הגעתי לשם להתפלל ערבית, וכולם התנפלו עלי בהתלהבות... "עמרם! לאיפה נעלמת לנו..."

הרב עמרם בינעט מספר כיצד היה למגיד שיעור בדף היומי בתלמוד בבלי ובתלמוד ירושלמי, ומה הוביל אותו לצאת בקמפיילים פרסומיים לפני תחילתה של כל מסכת חדשה בלימוד 'הדף היומי'

אליעזר (לייזר) רוט

קוראי 'לקראת שבת' מכירים היטב את הרב עמרם בינעט, בעיקר בגלל המאמרים הנפלאים שהוא מפרסם בעלון על בסיס שבועי, וגם מהראיונות שערכנו איתו בעבר.

בתקופה האחרונה התמנה הרב בינעט לשמש כרכז תוכנית 'קנין ירושלמי' ב'דרשו', וכן כמגיד שיעור המוסר שיעורים ב'תלמוד ירושלמי' באידיש בקו השיעורים של 'דרשו' שמספרו 077-2222-666 (שיעורי הרב בינעט בשלוחה 8 ולאחר מכן שלוחה 2).

בהזדמנות זו ביקשנו ממנו לשמוע כיצד הפך להיות מגיד שיעור מבוקש ב'דף היומי' על התלמוד הבבלי וכעת גם בירושלמי... ומסתבר שהסיפור מלא בהשגחה פרטית מיוחדת שליוותה אותו. "הסיפור מתחיל לפני כ-22 שנה", הוא מספר. "הייתי אז אברך צעיר ותושב חדש בבית שמש. בבוקר עבדתי כמלמד בחיידר, אחר הצהריים הייתי אברך כולל מן המניין, ובערב הייתי פנוי.

"אני גרתי אומנם ברמת בית שמש ב', אבל הייתי מבקר פעמים רבות גם בקרייה החרדית הוותיקה, שם הייתי מתפלל ערבית ב'שטיבל' הקטן של חסידי לעלוב, שלימים התרחב והפך להיות בית המדרש המרכזי של החסידות עם בואו של כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב שליט"א להתגורר בבית שמש.

"אמנם אני חסיד לעלוב, אבל בישיבה היו לי כמה חברים טובים חסידי לעלוב, שבאו לגור בבית שמש, וכן אני חתנו של הגה"ח רבי נח גולדברג שליט"א, המשב"ק של אדמו"רי לעלוב, כך שיש לי גם קשרי משפחה עם גיסים ובני דודים וכו', ולכן נהניתי לשבת שם בבית המדרש, ללמוד וגם להנות משהייה בחברת ידידים טובים.

"אבל הרגשתי שאני לא מנצל את הזמן בצורה מספיק טובה. חיפשתי חברותא שאוכל ללמוד איתו בצורה רצינית בשעות הערב, ולא כל כך מצאתי. לבסוף שמעתי על שיעור מעניין מאוד ב'דף היומי' בבית המדרש של חסידי בעלזא, לא הרחק מהבית שלי, והחלטתי להצטרף.

"המגיד שיעור היה רבי ישראל זוסמן, יהודי חשוב ותלמיד חכם מובהק שמסר את השיעור בצורה מעניינת מאוד. המשתתפים שם קיבלו אותי מאוד יפה, למרות שאני לא מהקהילה שלהם, ואחרי תקופה הפכתי להיות אפילו המחליף הקבוע של המגיד

שיעור, בכל פעם שהרב זוסמן לא יכול היה להגיע, הוא היה מודיע לי מראש, אני הייתי מכין את הדף כמו שצריך, ואומר את השיעור במקומו. זה היה פעם בחודש או חודשיים, כך שלרגע לא חשבת שאני באמת יכול להיות מגיד שיעור ולהכין שיעורים בקצב של דף ליום...

"ויהיה היום, היה איזה אירוע של שבע ברכות מרכזי לבתו של הדיין, וכל חברי הקהילה נסעו לאירוע שהיה מחוץ לעיר. אני לא חסיד בעלזא ולא חלק מהקהילה שלהם, ולכן לא נסעתי איתם. נשארתי לבד בבית שמש...

"חשבתי לעצמי, הנה, יש לי הזדמנות ללכת לבקר שוב בבית המדרש של לעלוב, לפגוש את הגיסים והחברים שלא ראיתי כבר כמה חודשים. הגעתי לשם להתפלל ערבית, וכולם התנפלו עלי בהתלהבות... "עמרם! לאיפה נעלמת לנו... היית חסר פה...". אמרתי להם, האמינו לי שגם אתם חסרים לי, אבל מצאתי שיעור 'דף היומי' מאוד מיוחד שאני מאוד נהנה להשתתף בו...".

"פתאום קפץ אחד החברים ושאל אותי שאלה שהיממה אותי: "תגיד, למה רק אתה לומד בצורה מסודרת. מה איתנו? לנו לא מגיע שיעור?".

"אמרתי להם בבקשה, תפתחו שיעור. מי מפריע לכם? אם יהיה

לומר עליה שיעור. ואיך באמת הגעתי לידי כך שידעתי אותה בצורה טובה כל כך?

"ובכן, נפלאות ההשגחה העליונה. שנים קודם לכן, כשהייתי ילד כבן 11 בערך, ההורים שלי החליטו לשכור לי מורה פרטי, שילמד איתי גמרא מחוץ לשעות הלימוד של החיידר. שיהיה לי משהו בנוסף.

"ואכן, לקחו לי אברך, ואיתו למדתי את מסכת ביצה, הלימוד היה מאוד יסודי ומאוד חזק, כך שהמסכת הזאת נצרכה בי בצורה נפלאה וגם היום אני בקי בה יותר מכל המסכתות האחרות למרות שמסרתי עליהן שיעורים כבר כמה וכמה פעמים.

"כשסיימתי את המסכת, הלכתי אז להיבחן אצל הגאון הירושלמי רבי מרדכי אהרן שיינברגר זצ"ל, שבחן אותי על המסכת במשך שעה וארבעים דקות! היתה זו השקעה כספית לא קטנה מצד ההורים שלי, אבל מתברר שהיא הניבה פירות נפלאים, בזכותה הפכתי למגיד שיעור ב'דף היומי'.

"מעניין לציין כש-14 שנה לאחר מכן, אחרי שני מחזורים שלמים שמסרתי שיעור בבית המדרש לעלוב, הגיעו אלי חברים מבית הכנסת של ויזשניץ בית שמש, שבו אני מתפלל בקביעות, ואמרו לי שחתנו של הרבי שליט"א, הגה"צ רבי חיים מאיר הגר, בנו של האדמו"ר מויזשניץ וילמסבורג, מהגר לארה"ב כדי להתגורר לצד אביו שליט"א. הוא היה מוסר שיעור מרתק ב'דף היומי' בשעות הבוקר בבית המדרש של חמו"ו, הרבי מבית שמש שליט"א, ועכשיו מחפשים מגיד שיעור חדש, ומאחר ואני אומר כל ערב שיעור, אולי אני יכול לומר את השיעור גם בבוקר...

"היה זה בדיוק כשהתחילו ללמוד... מסכת ביצה! אמרתי להם, אין בעיה, את מסכת ביצה אני מוסר בשמחה, אבל בינתיים תחפשו מגיד שיעור אחר... כי גם ככה קשה לי להכין כל יום שיעור למסור בלילה, ואתם רוצים שאני אמסור אותו בבוקר, כלומר להכין את הדף יום קודם. זה קצת הרבה מדי בשבילי... ושוב, הזמני הפך לקבוע וכבר שמונה שנים בערך שאני מוסר את השיעור בבוקר בבית כנסת אחד ובערב בבית כנסת אחר. משמיא קא זכו לי לזכות את הרבים..."

תודיע בזמן...

"מטבעי, אני אוהב להתבונן במה שקורה סביבי. על כל דבר יש לי תובנות ומסקנות ונקודות למחשבה...

"במשך השנים, היה משהו שתפס מאוד את תשומת הלב שלי. שמתי לב, שאנשים אוהבים מאוד להצטרף ללימוד 'דף היומי' דווקא בתחילת מסכת. אבל מה? אנשים שלא לומדים דף היומי, לא מחזיקים ראש מתי מתחילה מסכת חדשה, וכשהם תופסים שכבר התחילו מסכת חדשה, הם אומרים לעצמם, לא נורא, כשסיימו את המסכת הזאת ויתחילו אחת אחרת, נצטרף, וכך יכולות לעבור שנים ארוכות כשהם כל הזמן רוצים להצטרף במסכת הבאה.

"גיליתי שאם אני בא לאנשים שבוע לפני ואומר להם "חברים, בעוד שבוע מסיימים בבא קמא ומתחילים בבא מציעא", אנשים

מעניין אני אשתדל לבוא מדי פעם לשמוע גם... ", אבל הוא אמר לי שלא הבנתי את דבריו: "בטח שיהיה מעניין! אתה תהיה המגיד שיעור!"

"צחקתי בקול, נהנית מהבדיחה, אבל לחרדתי גיליתי שהוא ממש רציני, ולא זו בלבד אלא שכל השאר מצטרפים אליו. "כן כן... תמסור אתה את השיעור, אנחנו נשתתף יהיה מעניין וכולנו נרויח".

"שאלתי אותם, "אתם רציניים? אני? עמרם בינעט שאני אמסור שיעור. למה? חסרים פה תלמידי חכמים, אני סתם אברך רגיל, אני חצי יום עובד כמלמד. מה פתאום מגיד שיעור?". אבל הם לא הרפו...

"לבסוף אמרתי להם שיש לי רעיון... "תקשיבו טוב!" אמרתי להם, "בעוד ימים אחדים מתחילים ללמוד את מסכת ביצה. את המסכת הזאת אני יודע היטב ב"ה. אני מוכן למסור שיעור על מסכת ביצה, בינתיים יש לכם ארבעים יום למצוא מגיד שיעור קבוע שימשיך איתכם לאחר מכן!"

"הם הסכימו לעניין, ואני התחלתי למסור את השיעור באופן זמני, שכמובן הפך לקבוע ומהזמן נמשך כבר 22 שנה בערך בלי עין הרע".

פירות ההשקעה

הרב בינעט מוסיף עוד נקודה מעניינת מאוד: "מה שהכי מעניין בסיפור זה הסייעתא דשמיא המיוחדת שנפלנו בדיוק על מסכת ביצה, כי באמת ידעתי אותה כל כך טוב שלא היה לי שום חשש

חדש בקו השיעורים של 'דרשו'

שיעורים לפי סדר הדף היומי הירושלמי
מפי מיטב מגידי השיעורים

הגאון הרב שמואל בקר שליט"א

077-2222-666 שלוחה 8

ובינתיים נמשיך לחפש מגיד שיעור אחר... אבל בינתיים אני רואה שזה נותן לי המון סיפוק, אז מי יודע, אולי גם הפעם יתברר ש'אין יותר קבוע מזמני'... תוך כדי התברר לי שיש גם שיעור ממגיד המישרים הנודע הגאון רבי שמעון שפיצר שליט"א שמוסר גם הוא שיעור באידיש, אבל אני ממשיך עם השיעור בעיקר בגלל הסיפוק האדיר שהוא נותן לי, וב"ה אני גם מקבל תגובות מאוד נלהבות מהציבור, אנשים מקשיבים ושומעים ומגיבים וזה ממש משמח אותי ונותן לי סיפוק גדול".

קריאה לפעולה

הרב בינעט מבקש לחדד נקודה לסיים: "התוכנית 'קנין ירושלמי' היא תוכנית מדהימה. המונים הצטרפו, המונים! אבל יש כאן בעיה רצינית, וזה חשוב ששימו לב לזה, כי אחרת לא יהיה לזה קיום... יש מחסור חמור בש"ס של תלמוד ירושלמי בבתי הכנסת. בבית כנסת ממוצע יש ש"ס אחד של 'ירושלמי' בהוצאות ישנות. התוכנית וה'דף היומי' היום עובד לפי ה'צורת הדף' בחלוקה החדשה של הדפים של 'עזו והדר' ו'שוטנשטיין'. הקצב יותר איטי, כי הדפים מכילים פחות מלל ומעוצבים בצורה מרווחת יותר. באופן כללי הלימוד בגמרות של 'עזו והדר' הרבה הרבה יותר קל מהגמרות הישנות, זה ממש הבדל שמים וארץ, וכל מי שלומד בגמרות האלו מעיד על כך. כמו כן חייבים שיהיו גמרות של 'שוטנשטיין' בכל בית כנסת גם על 'ירושלמי', זה פשוט חובה!

"ומכאן אני קורא לכל גבאי בתי הכנסת וכל מי שרוצה לעסוק בזיכוי הרבים. רבותי, יש לנו פה הזדמנות להיות חלק ממה שהו היסטורי. הלימוד של 'ירושלמי' הופך בשנים אלו ללימוד בסיסי ויומיומי בתפוצות ישראל. זאת ההזדמנות של יהודי באשר הוא להיות שותף למהפכה הזאת. בתרומה כספית לא גדולה במיוחד אפשר לקנות קנייני נצח ולסייע בהחדרת לימוד הירושלמי בבית הכנסת שלכם. כל מי שרוצה להיות בגדר של 'חכם לב יקח מצוות', צריך לקחת כמה שקלים, ולקנות גמרות ירושלמי לבית הכנסת שלו, מי שיכול לתרום ש"ס שלם, תבוא עליו ברכה. זה דבר עצום, כל אחד יכול לקחת בו חלק ולהיות שותף לו.

"אגב, קחו בחשבון שלא בכל חנות יש ירושלמי זמין ונגיש. צריכים להזמין מראש וזה יכול לקחת עד שבועיים אספקה, לכן צריכים להזדרז ולהקדים, כדי לתפוס מקום ברכבת הזאת, ולהיות חלק מזיכוי הרבים הגדול והעצום הזה".

מצטרפים. אם אני מזכיר להם את זה אחרי יומיים שוב אחוזו ההצטרפות עולה ועולה.

"אמרת לעצמי, מסתבר שאפשר להוסיף הרבה מאוד לומדים, אם מישוהו יטרח לספר להם שמתחילים עוד מעט מסכת חדשה... "שמתי פתק בלוח מודעות, "מתחילים מסכת חדשה בעוד שבוע", אחר כך החלפתי "היום מתחילים ללמוד מסכת...". זה עזר, אבל עדיין לא מספיק.

"לבסוף החלטתי לצאת עם קמפיין נרחב. הקב"ה זיכה אותי ונתן לי במתנה חוש פרסומי-שיווקי. לפני כן השתמשתי בזה בחיידר, כשעשיתי מבצעים לילדים ורציתי לדרבן אותם לחזור על הנלמד וכדו'.

"פשוט התחלתי לצאת עם קמפיין פרסומי לפני כל מסכת. זה התחיל בקטן, עם מודעות חצי מאולתרות, אבל בתוך זמן לא רב הביקוש הגיע מהמון בתי כנסת, וזה הפך להיות פרויקט מסודר, עם פוסטרים ענקיים צבעוניים ומעניינים לפני כל מסכת.

"הפוסטרים האלו משכו את תשומת לב של הנהלת 'דרשו', ביקשו לראיין אותי לשמוע איך אני עושה את זה, וכך התחברתי לעלון 'לקראת שבת' כבר למעלה משנה ב"ה.

"מתוך הקשר שלי עם 'דרשו', גונבה לאוזני בחשאי השמועה שעומדים לפתוח תוכנית 'קנין ירושלמי'. זה היה מאוד מעניין, כי כמה אנשים כבר לומדים ירושלמי??? מי בכלל מסוגל לזה???

"ואז נפל לי רעיון... למה שלא נעשה פוסטרים על כך שמתחילים ללמוד ירושלמי? יצאתי באופן עצמאי בקמפיין לתוכנית של 'דרשו', בלי שום תיאום עם הנהלת 'דרשו'. אבל הנהלה נחשפה לזה והתלהבה מאוד, והחליטו לשאול אותי אם אני מעוניין לרכו את התוכנית..."

"אמרת שאני מסכים בשמחה. אם זה עניין של זיכוי הרבים, אני בהחלט שמח להירתם אליו. התחלתי לעשות 'רעש' ו'בלאגן'. לדבר עם גבאים של בתי כנסיות שייקנו ש"ס ירושלמי, וגם הייתי צריך לגייס מגידי שיעורים לקו השיעורים של 'דרשו'. התברר לי שאם מגידי שיעורים בלשון הקודש אפשר למצוא בקלות יחסית, למצוא מגידי שיעורים באידיש שמוכנים למסור שיעור יום יומי זה לא קל בכלל, ואחרי חיפושים רבים, התקשר אלי המנכ"ל ואמר לי שיש לו רעיון מבריק... "תמסור אתה שיעור בירושלמי...".

"הייתי המום. אני בכלל לא 'מומחה' בירושלמי. איך אני אהיה פתאום מגיד שיעור ללמד לרבים? אבל הוא לא הרפה, ואני, כדרכי בקודש, אמרתי לו שאני מוכן למסור שיעור על מסכת ברכות,

האזינו לתוכנית 'הפותח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

ישבתי פעם בשמחת שלום זכר עם הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל, בעל ה'משמר הלוי'. לשמחה הגיע זקן ישיש, משומעי שיעורו המפורסם של רבי משה מרדכי, כולם הכירוהו בכינויו 'רבי חנא'. יהודי זה היה מלא וגדוש בידיעות בתורה, פנה רבי משה מרדכי אל הנוכחים, ואמר: הסכיתו ושמעו סיפור נורא של אהבת תורה, וקרבת השם

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"וַיִּנְתֵּר יַעֲקֹב לְבָדוֹ וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֵלוֹת הַשָּׁחַר" (בראשית ל"ב, כ"ה)

כאן מספרת התורה שיעקב העביר בלילה את כל מחנהו, ואז נותר יעקב לבדו להיאבק מול מלאכו של עשו. על כך אומרים חז"ל במדרש רבה: "מה הקדוש ברוך-הוא כתוב בו (ישעיה ב' יז) 'ונשגב ה' לבדו', אף יעקב 'ויותר יעקב לבדו'". מדרש זה טעון ביאור. מה ההיקש בין מצבו של יעקב להתגלות ה' יתברך לעתיד לבא?

שמעתי מאבי מורי זצ"ל ביאור נפלא:

פעמים רבות יכול אדם להימצא במצב קשה. לא טוב לו, הוא מרגיש בודד, מיואש וחלש; במצב כזה, אומרים חז"ל, על האדם לדעת שדווקא זמן זה מסוגל מאד להתגלות שמו יתברך אצלו, ומתוך הבדידות יהיה מסוגל הוא להגיע לקרבת ה' מופלאה. דווקא כשהאדם "לבדו", הוא יכול להגיע אל השם הנשגב.

סיפורו של רבי חנא

ישבתי פעם בשמחת שלום זכר עם הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל, בעל ה'משמר הלוי'. לשמחה הגיע זקן ישיש, משומעי שיעורו המפורסם של רבי משה מרדכי בבית המדרש 'ירחי כלה' שברחוב הרב דסלר בבני ברק. שמו היה רבי אלחנן, אך כולם הכירוהו בכינויו 'רבי חנא'. יהודי זה היה מלא וגדוש בידיעות בתורה, ובמהלך השיעור היה מעיר דרך קבע הערות רבות.

כשהתיישב, פנה אליו רבי משה מרדכי ושאל אותו האם הוא נותן לו רשות לספר לנוכחים את סיפור חייו. רבי חנא היסס, אך לבסוף הסכים.

פנה רבי משה מרדכי אל הנוכחים, ואמר: "הסכיתו ושמעו סיפור נורא של אהבת תורה, וקרבת השם":

בצעירותו, הגיע רבי חנא ללמוד בישיבת 'גלאנטא' הנוודעת, אצל הגאון הקדוש רבי יהושע בוקסבוים זצ"ל, בעל ה'אור פני יהושע', עם המון רצון והרבה מרץ לשקוד על דלתי תורה. אך לצערנו כבר בימים הראשונים הוא התקשה בלימודים. הוא אמנם התאמץ מאד, השקיע שעות רבות בשינון וחזרה, אך מוחו לא קלט מאומה. רבי יהושע ניסה לסייע בעדו, וביקש מטובי הישיבה שילמדו עמו, אך

דבר לא הועיל, וראשו נשאר כאשר היה. כעבור זמן מה, בהיותו מיואש כמעט לחלוטין, ניגש אלחנן לרבו ואמר לו שלאחר שנכח שאינו מתקדם מאומה, החליט לצאת ולעבוד לפרנסתו. הבין רבי יהושע לליבו, והסכים עמו. הוא אף סייע בעדו לאתר עבודה שמכבדת את בעליה, ובירר עבורו היטב על פרטי המקום מבחינה רוחנית וגשמית. בני הישיבה הצטערו לשמוע על עזיבתו, שכן אלחנן היה אהוב על הבריות, והכינו עבורו מסיבת פרידה.

למחרת בבוקר, היום בו היה אמור לעזוב את הישיבה, סידר אלחנן את חפציו, ארז את תיקו והתכונן לצאת לתחנת הרכבת. הוא הביט בשעון, וראה שנשארו עוד חמש עשרה דקות עד הזמן בו אמורה הרכבת לצאת לדרכה. אלחנן היה ונשאר אוהב תורה, ואף סיכם עם בעל הבית על מספר שעות ביום שיוקדשו ללימוד מה שהיה ביכולתו; עכשיו כשהיה לרשותו מעט זמן פנוי, הוא רצה לפתוח ספר וללמוד מעט, אך כל ספריו כבר נארזו והוכנו לנסיעה.

הוא שוטט בעיניו כה וכה בחיפוש אחר ספר קודש, והנה עיניו נתקלות בספר ישן, מרופט ומאובק המציץ מעל הארון בחדר. הוריד אלחנן את הספר מעל הארון, הסיר ממנו את שכבת האבק ופתחו בדף אקראי. הוא התחיל לעיין, וכך מצא כתוב:

"בעת שהאדם מרגיש בודד ואין מי שיכול לעזור לו, באותה העת נפתח פתח מיוחד ממרום להביא לו סייעתא דשמיא שלא כדרך

אני לא הבנתי למה הישיבה עושה את זה, אבל ידעתי שמדובר במדיניות של הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א, והוא כמוזן מגדולי המחזירים בתשובה בזמנינו, הישיבה הזאת 'אור החיים', היא ה'שפיץ' של הישיבות לבעלי תשובה, מי אני שאתווכח עם ההצלחה...

פעיל 'אחינו' הרב ישראל היימן, מספר על דבר מעניין שראה בישיבת 'אור החיים', והשפיע עליו להמשיך החיים

יוחנן וסרמן

כבר שלוש שנים שהרב ישראל היימן משמש כרכז הפעילות של ארגון 'אחינו', בישיבת 'אור החיים' בראשותו של הגאון הגדול רבי ראובן אלבז שליט"א. בשיחה עמו הוא מספר לנו על סוג של 'הלם קרב' שחווה כשנכנס לישיבה...

"העיסוק שלי עם נוער בכלל ועם בעלי תשובה בפרט, החל לפני כעשור", הוא מספר לנו, "היה זה בהוראתו של מורי ורבי הגרש"י בורנשטיין זצ"ל, ראש ישיבת קריית מלך, שהנחה אותי לפנות לכיוון הזה.

"הסתובבתי במקומות רבים, ועשיתי פעילות רבה עם בעלי תשובה. אפשר לומר שצברתי לא מעט ניסיון עם כמה וכמה מדרשית וארגונים, בסגנונות שונים, כשכולם יש להם מטרה אחת, לרומם את הנוער ולקרב אותו ליהדות.

"אבל כשנכנסתי לישיבת 'אור החיים', הרגשתי שאני נכנסתי למקום בסגנון שונה לחלוטין. תמיד ידענו, בכל הארגונים והמוסדות האחרים, שהמעבר מחיי הפקר ופריקת עול לחיי תורה ומצוות, זה לא דבר קל. מדובר בתהליך מאוד מורכב שבו אדם משיל מעצמו את כל ההרגלים שלו, את כל מה שהוא היה עושה עד עכשיו, ופתאום הוא הופך לאדם מסוג שונה לחלוטין. זה מצריך זמן ועושים את זה בהדרגה ובאיטיות.

"לעומת זאת, בישיבת 'אור החיים', זה עובד אחרת לחלוטין. מגיע בעל תשובה חדש, לפני שבוע הוא עוד היה חילוני גמור ועכשיו החליט לחזור בתשובה ולהיכנס לישיבה.

"הוא מוצא לעצמו מקום בפנימייה, נכנס לבית המדרש, ופותח גמרא. זהו. עכשיו הוא בחור ישיבה. אין הקדמות, אין הכנה נפשית, אין תקופת הסתגלות או 'ימי חסד'. כלום. הוא נהיה באותו רגע בחור ישיבה וצריך ללמוד בכל הסדרים מהבוקר ועד הלילה, כמו כל הבחורים הוותיקים בישיבה.

"למעשה אין איזו השגחה צמודה, זה לא שיושב שם משגיח ורושם מי הגיע באיחור או נזף במי שלא לומד. ממש לא. זה מגיע ממצב חברתי ודרישה חברתית מאוד גבוהה.

"בית המדרש מלא בכ-350 בחורים ועוד כמה מאות אברכים, יושבים כולם ולומדים במרץ ובהתלהבות, והבחור הצעיר שעוד

לא יודע מה ההבדל בין גמרא למשנה, כבר צריך להשתלב בפנים וללמוד כמו כולם...

"אני לא הבנתי למה הישיבה עושה את זה, אבל ידעתי שמדובר במדיניות של הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א, והוא כמוזן מגדולי המחזירים בתשובה בזמנינו, הישיבה הזאת 'אור החיים', היא ה'שפיץ' של עולם הישיבות לבעלי תשובה, מי אני שאתווכח עם ההצלחה...

"אחרי תקופה שאני נמצא שם, גיליתי את הסוד, וזה שינה לי את כל התפיסה של החיים. 'המאור שבה מחזירו למוטב', זאת לא איזו אמרת כנף נחמדה שאמרו חז"ל כדי להעשיר את אוצר הפתגמים של האומה העברית, חלילה וחלילה.

"זאת מציאות מוכחת שעובדת בשטח ומביאה תוצאות. הבחורים לא צריכים לשמוע שיעורים בהשקפה, אין צורך בהרצאות ובשכנועים. הם מתחילים ללמוד גמרא, והיא כבר עושה להם את כל התהליך הזה מבפנים. הם מתנקים, מיטהרים, מתעדנים, הופכים לאנשים רוחניים יותר וממילא מתרחקים מזהמת החטא.

"אגב, זה נכון לא רק לבעלי תשובה שבאים מבתי חילוניים. זה נכון באותה המידה גם לבחורים משלנו שקשה להם ברוחניות וכדו'. תושיבו אותם ללמוד גמרא, ואחרי תקופה הכל יסתדר מעצמו.

אזרחי ארצות הברית קיבלו את בשורת הנאום בשמחה רבה, חוץ מאזרחית אחת, הגב' ברל ע"ה, אשת חיל בעלת לב יהודי פועם שהצטערה מאוד מהעובדה שהנאום ישודר בשבת, הרי יהודים רבים עלולים לחלל את השבת ולהאזין לנאום הנשיא...

היהודיה שהצליחה לשנות את מועד נאום של נשיא ארצות הברית

הרב ישראל ליוש

"וַתִּגַּשׁ גַּם לָאָה וּלְדָיָה וּלְשִׁתְּחוּ וְאַחַר נִגַּשׁ יוֹסֵף וְרַחֵל וַיִּשְׁתַּחֲוּ" (בראשית ל"ג, ז')

לאחר יום אחד יהיה עליהם להפסיק את ההדלקה לכמה ימים, עד שיפיקו כמות שמן זית טהור שיספיק להדלקת המנורה ברצף, הם הרי לא סמכו על הנס... אך לא, מחשבות כאלו לא עלו ליבם כלל, הם לא חפשו סיבות להתרפות ולנוח אחר המלחמה, הם מיד עשו לפחות את מה שהם יכולים לעשות, אפילו שזה לא ממש מושלם, העיקר להתחיל כבר בעשיית המצוה. אם כן, אומר ר' גדליה, גם היום הראשון הוא בבחינת נס, כי הם נהגו מעבר למצופה מהם, והתעלו מעל רגשותיהם ומיד התחילו בקיום המצוה, אף שהם לא העלו בדעתם שהיא תהיה מושלמת, ולבסוף עשה ה' עמהם נס והמנורה דלקה ברציפות שמונה ימים ובניתיים הספיקו להפיק שמן טהור, כדי להמשיך את רצף ההדלקה.

יועצי נשיאה ה-33 של ארצות הברית 'הארי טרומן' יעצו לו לנאום בכל שבוע נאום לאומה האמריקאית, שישודר בכל אמצעי התקשורת. הם התייעצו עם מומחי פרסום ודעת קהל, באיזה יום ובאיזו שעה כדאי לשדר את הנאום, ואחרי דיונים מקיפים ומעמיקים, הוחלט כי ליל שבת הוא המועד הטוב ביותר לשידור הנאום, אז האזרחים שלווים ורגועים, והמסרים והתעמולה המוסווית ייקלטו היטב. אזרחי ארצות הברית קיבלו את בשורת הנאום בשמחה רבה, חוץ מאזרחית אחת, הגב' ברל ע"ה, אשת חיל בעלת לב יהודי פועם

רש"י מסביר את ההבדל בין צורת הגישה של האמהות ובניהן, לרחל ובנה יוסף. כל האמהות נגשו לפני הבנים, ואילו יוסף נגש לפני אמו. וזאת, כי הוא ביקש לעכב את דודו עשיו הרשע מלתלות בה עיניה ולהסתכל בה, ועל כך הוא זכה לברכת עלי עין.

אלא שיש להבין, מה ירויח יוסף בכך שהוא ילך לפני אמו ויסתיר אותה מעיני עשיו, הרי כאשר יתקרבו האמהות ובניהן אל עשיו, הוא בלאו הכי יראה אותה, אז כבר לא יוכל יוסף להמשיך להסתיר אותה מעיני עשיו לאורך כל הפגישה.

אלא, מוסר השכל גדול נוכל ללמוד מהנהגתו של יוסף הצדיק, הוא הבין שהסתכלותו של עשיו הרשע בפני אמו, הוא קלקול ומכשול גדול, הוא אכן ידע שהוא לא יוכל למנוע את הקלקול הזה לגמרי, אך הוא החליט שעליו לעשות כל שביכולתו, אפילו פעולה קטנה, כדי שהקלקול הזה לא יקרה, אפילו שהוא ידע שלא יוכל למנוע את זה לגמרי. מחשבות של רפיון ויאוש מוחלט מעשיה כלשהי, בגלל שהוא לא יצליח להשלים את המלאכה, לא עלו כלל במוחו, והן לא הניאו אותו מלפעול אפילו פעולה קטנה, מה שהוא יכול, כדי לעכב את עשיו מלתת בה עיניו.

והדברים מדויקים בלשונו של רש"י הקדוש: "אבל ברחל, יוסף נגש לפניו, אמר: 'אמי יפת תואר, שמא יתלה בה עיניו אותך רשע, אעמוד כנגדה ו'אעכבנו' מלהסתכל בה..." רש"י לא כתב ו'אמנענו' מלהסתכל בה, כי הוא אכן ידע שהוא לא יצליח למנוע אותו מהסתכלות האסורה והרעה הזו, ובכל זאת שוה לפעול רק כדי לעכב אותו מלהסתכל בה...

בעוד מעט יותר משבוע, נזכה לחגוג את חג החנוכה, וניזכר מיד בשאלת הבית יוסף המפורסמת: מדוע מדליקים נרות שמונה ימים, הרי היום הראשון לא היה נס, כי השמן שנמצא הספיק ליום אחד. הגאון רבי גדליה אייזמן שצ"ל תירץ את הקושיא עפ"י העיקרון הנזכר: מטבע הבריות, כאשר החשמונאים באו לבית המקדש אחר המערכה עם היוונים, ומצאו אותו שבור, הרוס, מבוזה וטמא, היה עליהם להתחיל לבנותו מחדש לשכללו ולטהרו, ורק אחר כך להתחיל בעבודת המנורה והקרבנות. ואפילו שמצאו פך אחד שמן, לא היו אמורים כלל להדליק איתו את המנורה, כי הרי בלאו הכי

של מומחים בעלי שם, יוחלף, רק בגלל דעתה של אשה לא מוכרת, שמייצגת מיעוט שאינו משפיע...

אלא שהמכתב שקבלה הגב' ברל ע"ה אחר שבוע, הראה לה שכנראה התייחסו למכתבה והוא לא נבלע כלאחר יד בין מאות ואלפי המכתבים. במכתב נכתב שהנשיא קרא את בקשתה והוא מתייחס לכך בכובד ראש.

הנה הגיע ליל שבת המיוחד, האומה האמריקאית נרגשת מאוד לקראת הנאום הראשון, הנשיא נשא את נאומו ובסופו הוא הודיע שמסיבות מיוחדות מועד הנאום שונה, ומעתה הוא ישודר בכל יום שלישי...

לו היתה הגב' ברל ע"ה נמנעת מכתבת המכתב, כי הרי מה הוא כבר יכול להועיל, השבת היתה מושפלת עד שאול תחתיה, ועתה, בזכות תמימותה ועוז רוחה, ותחושתה שעליה לפעול ככל שבידה, הורם קרנה של השבת ורבות יהודים נמנעו מחילולה, היא עשתה את השתדלותה והקב"ה השלים את המלאכה...

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל:
israel.layosh@gmail.com

שהצטערה מאוד מהעובדה שהנאום ישודר בשבת, הרי יהודים רבים עלולים לחלל את השבת ולהאזין לנאום הנשיא... המודעות לשמירת השבת בארצות הברית של הימים ההם, גם כך לא היתה בשיאה, ובעקבות הנאום, השבת תחולל עוד יותר...

היא לא נשארה בעצבונה ושתקה, היא החליטה לעשות מעשה, לא בטוח שהוא יועיל, אבל היא אינה יכולה לשבת בשקט... היא כתבה מכתב לנשיא ארצות הברית... היא תיארה לו בחן את הפטריוטיות שלה למדינה, ואת השתוקקותה לשמוע את נאומו המכובד, ואף ספרה לו שלצערה הרב, בגלל אמונתה, היא לא תוכל לשמוע את הנאום, כי היא שומרת שבת ולא מפעילה ביום זה מכשירים חשמליים... בהמשך היא כתבה מעט על קדושתה של השבת ועל כך שיהודים רבים שומרים שלא לחללה, וסיימה בבקשה להחליף את מועד השידור ליום אחר, כי לא מסתבר שאזרחים רבים, יהודים כמותה, לא יזכו לשמוע את הנאום הנכסף...

למותר לציין שמכתבים רבים נשלחים אל נשיא ארצות הברית, בעניינים שונים ומגוונים, את רובם כלל לא מקפידים לקרוא בעיון, ואף אם היא תזכה ויחליטו לקרוא את מכתבה, אין סיכוי שמועדו של נאום כה חשוב שנקבע אחרי התייעצויות רבות, לאור חוות דעת

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

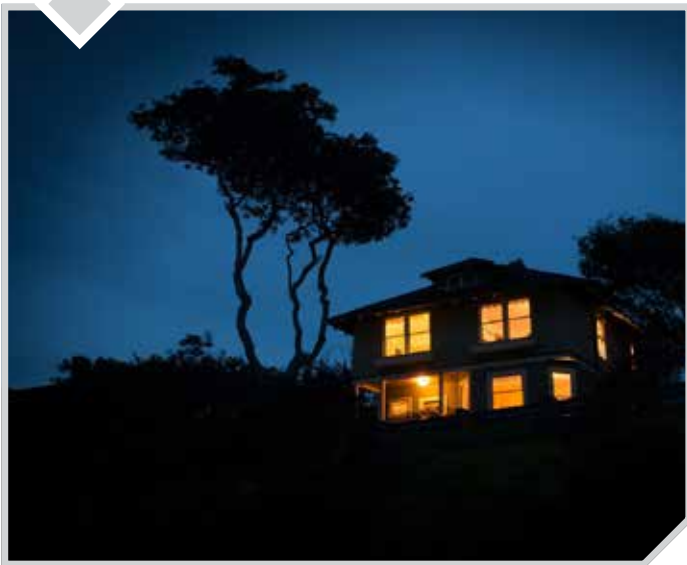
להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

'נזדמן לי לעבור בעיר מגורי באישון לילה, בעוברי על פני בית יהודי בקע מן הבית קול לימוד תורה בניגון שהיה נשמע לי עצוב, נצמדתי למקומי והקשבתי.... צלילי התוגה שהדהדו באזני נצטיירו בדמיוני כאילו התורה בוכה על שנשתייה והנני עומד על סף הכחש והבגידה בה, אותה שעה נתעוררו בי הרהורי תשובה וכך הגעתי עד הלום'

התורה מגן היא לכל החוסים בה!

את הכלי מלחמה שלו ונוכל לו בסיעתא דשמיא.

סיפור מרגש מסופר על ענין זה של כח התורה כמה שגם אם אדם יפול רח"ל ויסתה מדרך הטוב גם אם נטבע הוא עמוק עמוק בים הטומאה והוא כעיוור בחושך, באם היה לו את כח התורה בסוף יעזרו לו כלי המלחמה האלו להושיעו ולעלותו מתהום הנשיה.

בספר אוצרות התורה מביא מעשה נפלא על מרן הגאון רבי חיים מוולוז'ין שבתקופתו רווחה אגדה בין יהודי ליטא בדבר שלושה תלמידים של ישיבת וולוז'ין, תלמידים אלה התבלטו ביתרונותיהם המיוחדים על שאר בני הישיבה, האחד היה מיוחס נצר למשפחה שמנתה שבעה דורות רבנים בזה אחר זה, השני היה מוכתר בנימוסים ומחונן במידות טובות להפליא, ואילו השלישי היה חריף ובנוסף לזה שקדן עצום בתורה.

לימים נתפסו שלושת התלמידים הללו לרוח ההשכלה הברלינאית שהשתלטה אז על מחנה ישראל, הם עזבו את הישיבה ויצאו לתרבות רעה, צער רב הצטער עליהם מייסד הישיבה מרן ר' חיים, הזיל דמעות רבות ונפשו מיאנה להנחם.

יום אחד נראה אליו בחלום דמות רבו הגדול הגאון רבי אליהו מוילנא,

הרב בנימין בירנצוויג

"וַיִּנְתֵּר יַעֲקֹב לְבָדּוֹ וַיֵּאבֶּק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלֹת הַשָּׁחַר" (בראשית ל"ב, כ"ה)

פרשו חז"ל "וַיֵּאבֶּק אִישׁ עִמּוֹ" הוא שרו של עשו.

מרנא הכהן הגדול החפץ חיים זיע"א נשא דרשה בפני כינוס ועד הישיבות בוילנא אודות הדרכים להחזקת התורה, וכך אמר: בתורה מסופר שהמלאך נאבק עם יעקב אבינו שהיה אחרון שבאבות, ושאל - שיש להתבונן מדוע חיכה המלאך כל כך הרבה שנים ולא נאבק עם אברהם אבינו או עם יצחק אבינו?

ונשא החפץ חיים תירוצו אשר הוא יסוד מוסד לכל מהלך חיינו, ואילו לא היה אומרו אין היינו יכולים ככלל לעלותו על לוח ליבנו, שהנה ידוע שאברהם אבינו האו עמוד 'החסד', ויצחק אבינו הוא עמוד 'העבודה' שפשט צווארו לשחיטה בהר המוריה, ויעקב אבינו הוא עמוד 'התורה', שתתן אמת ליעקב זו תורתנו הקדושה.

אמר החפץ חיים, שרו של עשו - הוא היצר הרע, יכל לסבול את מידת החסד של אברהם אבינו, וכן יכל לסבול את העבודה של יצחק אבינו, אבל כשהגיע יעקב אבינו שהוא כח התורה, כאן החליט היצר הרע שחייב הוא לצאת למלחמת חורמה, כי התורה היא החוסן והמגן מפני היצר הרע, ולכן פחד שרו של עשו מיעקב אבינו.

ואמר החפץ חיים, שמני אז ניטשת מלחמה תמידית מצד כוחות הרע של היצר וחילותיו אל מול עוצם תורתנו הקדושה לומדיה ומחזיקיה.

והנה כבר ידוע מה שאמר מרן הגה"ק רבי אלחנן וסרמן זיע"א ששמע מפי קדשו של מרנא החפץ חיים זיע"א, 'שליצר הרע לא אכפת שיהודי התענה יבכה ויתפלל כל היום, ובלבד שלא ילמד תורה'.

כמו כן ידועים הדברים שמביא אדוננו הגר"א זיע"א כי הלומדים תורה צריכים שמירה מעולה כי בהם מתגרה היצר ביותר כמאמר חז"ל (סוכה נב): מניח עמי ארצות ומתגרה בתלמידי חכמים... אבל בבעלי המצוות אין היצר הרע מתגרה עמם כל כך".

התורה היא תבלין ליצר הרע, היא היחידה שמצליחה להילחם בו ולשנות את טעמו, ולכן הוא נלחם בה ובלומדיה בעיקר, כי יודע שאם נתגבר ונמשיך בכל עוז להחזיק בעץ החיים, הרי שלקחנו ממנו

ספרי השמחה של הגר"י זילברשטיין משכינים שמחה בבתי ישראל

'לחנך בשמחה'

הספר מיוסד על העקרון שבדורנו אי אפשר לחנך ללא שמחה ואהבה. האנשים והמוסדות שרכשו את הספר, דיווחו אחר כך שהמורים/ות קיבלו מכך תועלת מרובה עד מאוד, והדברים שנכתבו שם - סייעו להם במלאכת החינוך באופן בל-יתואר. בספר מובאים מאות סיפורים ודוגמאות, קטעי מוסר ופנינים, המתבססים על הנושא הנ"ל, וכמו כן - מתפרסמות בספר גם מאות תשובות בהלכה של הגר"י זילברשטיין, בנושאי חינוך, הכי-מרתקים שיש.

'שמחה בבית'

הספר, על 920 עמודיו, הוא אחי-התאום של הספר 'לחנך בשמחה', והפך אף הוא לרב-מכר של ממש בקרב הורים ומחנכים. 'שמחה בבית', נסוב בעיקרו על האושר והשמחה הספוגים בין כתלי הבית היהודי, והביטוי העיקרי בספר מוקדש לרוממותו של הבית, במונחים של תקופתנו, וכן לערכיותה הנשגבה של המשפחה - בכל מה שקשור למנוחת-הדעת והאושר הפנימי המקננים בה! בספר מופיע קונטרס-הדרכה מפורט של מרן הגר"ח קניבסקי בענייני שידוכים, וכן הרחבת-דברים של מרן שליט"א על אגרתו הידועה של מרן החזו"א בענין הבית. כל זה יחד עם מאות סיפורים ודוגמאות כיצד ניתן להתגבר על כל הקשיים המתעוררים בדורנו, קטעי מוסר ופנינים, המתבססים על הנושא הנ"ל, בסגנון הכי-מרתק שיש.

'מצוות בשמחה'

שני הכרכים של הספר 'מצוות בשמחה' עם דבריו המופלאים והמרתקים של הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, בנויים אף הם על סדר הפרשיות, אבל לא לפי סדר הפסוקים, אלא לפי סדר 'שרשי המצוות' של 'ספר החינוך', העוסקים כידוע בעניינים מוסריים, ומסגנונם הקולח נדמה כאילו נכתבו בימינו. גדולי המחנכים מעידים על התועלת המרובה שהביאו ספרים אלה, וזאת בשל ייחודיותם של לקחי-המוסר וסגנון הדברים המתאים מאוד לבני הדור הזה. כך יוכל אבי-המשפחה - וכמובן גם המורה והמלמד בכיתותיהם - לספר לילדים על המצוות בהן עוסקת הפרשה, ולהסתעף מזה אל רעיונותיו וסיפוריו המאלפים של הגר"י זילברשטיין - דבר שלא היה עד היום, כשכל הספרים התמקדו בפסוקי הפרשיות.

'שבת בשמחה'

ספרנו זה יוצא לאור-עולם בס"ד כדי להנחיל את הידיעה החשובה שמי שיודע כיצד לנצל את ה'מנוחה' הניתנת לנו בשבת, בדרך שהשי"ת רוצה שננוח בדור זה, בְּדִגְשׁ על 'דור זה', לא יצטרך לחפש מדי שבוע 'בית הארחה' אחר להתארח בו בשבת. הוא יוכל לנוח בביתו-שלו, ו'לנפוש' שם במשך השבת על בסיס 'אש"ל ופנסיון מלא'. הוא יוכל להתפלל בבית הכנסת שלו, ולאכול את סעודות השבת בסלון-ביתו, ולהרגיש שהוא נמצא במלון שוויצרי המעוטר ב-5 כוכבים. מטרתנו העיקרית בספר זה, היא להנגיש את מושגי השבת לפני כל יהודי באשר-הוא, שיהא באפשרותו להגיע למימוש מעשי, פשוט ככל האפשר, של קדושת-השבת וטהרתה.

לפני 'המושגים הגבוהים', השבת הוא יום של מנוחה. מנוחת-הדעת. יום של 'יניפש'. ובמונחים שלנו: יום של שחרור מהעומסים הכבדים ולחצי-הנפש הפוקדים אותנו בכל ששת ימי המעשה. ומי אינו מעונין בשמינית-שבשמינית של מנוחת-הדעת, בעולם כה סוער ורוגש שבו אנחנו חיים ???

לפרטים: מ. מ. צורן - 053-310-3388

הדרשן המשיך לשאול האם אפשר להביא לו מסכת סוטה מש"ס בבלי, והפעם התשובה היתה חיובית. עייין נא מר בדף ל"ד עמוד א', ויראה בעיניו שהביאו שם התוספות בד"ה 'טורטני', בשם הירושלמי, שדעת רבי עקיבא היא שהיו עשרים וארבעה מרגלים.

איזה ענווה! איזו גדלות של מנהיג אמיתי!

שמע ה' בית אפרים' את הדברים, ונזכר שאכן כך כותב התוספות. נו, עכשיו נעצור רגע ונתבונן: מה היה עושה 'מנהיג' שאינו מנהיג, הנגוע בנגיעות מראשו ועד רגליו, שהיה רואה גאון שכזה המגיע לעירו, ומצליח להפליא בדרשתו את כל יושבי העיר, ועוד מזכיר לו דבר שהוא-עצמו לא זכר...

הרי אדם שלא ניחון במידות טובות, ומגמתו איננה להנחיל את הטוב לקהל עדתו, היה עושה כל טצדקי שבעולם על מנת להיפטר במהירות האפשרית מאדם שכזה, שעלול לרשת ממנו את הרבנות. ומה עשה ה'בית אפרים', בישרותו הגדולה, לאחר שמהר"ש קלוגר הראה לו את התוספות? - המרא דאתרא בעיר ברוד, כך סיפר מרן הגרי"ש אלישיב, אמר למהר"ש שמעתה בוודאי לא יתמנה למלמד תינוקות, אלא למגיד מישרים של העיר!

מגיד-המישרים של ברוד היה בדרגה זהה להמרא דאתרא של העיר, וכמו בכל ישיבה שבה מכהנים ראש ישיבה ומשגיח, היו בעיר ברוד רב ומגיד-מישרים, כשאחד היה ממונה על החלק ההלכתי, והשני על הפן המוסרי של אנשי העיר.

והמרא דאתרא של העיר ברוד, ממנה את רבי שלמה קלוגר שיעמוד לצדו! כוונתו היתה שלאחר 120 שנותיו יתמנה המהרש"ק להמרא דאתרא, וכך אכן היה. היש בדמיונו ציור תיאורי לענווה יותר גדולה מזו!?

המשימה העיקרית: להרביץ תורה!

מלבד הלקח המאלף שיש לנו ללמוד מענוותו המרובה של רבי אפרים זלמן מרגליות, שהעניק למהר"ש את המינוי המכובד, נסיק מכאן עוד שני דברים.

נתאר לעצמנו רב ואב"ד באחת הערים בארץ ישראל הנוטש את משרתו, והולך לחפש לו מקום אחר שבו יוכל להרביץ תורה; האם מצטיירת בדמיונו, גם זה הרחוק ביותר, מציאות כזו שאותו רב י"לך להתמנות כ...מלמד בחיידר? הרי הדברים יישמעו כחוכא והיטלולא! ורבי שלמה קלוגר, ידע שמשימתו העיקרית בחיים היא להרביץ תורה, ואם נאלץ להתפטר ממשרתו בעיירה זאליפוט, הוא הולך להיות מלמד דרדקי, ולא אכפת לו משום דבר אחר, רק להרביץ תורה.

ועוד יש לנו ללמוד ממעשה מופלא זה, עד כמה גדולה היתה ענוותו של רבי שלמה קלוגר, בכך שהיה מוכן לשאת דרשה בפני כל הקהל, למרות שהעילה לדרשה היתה כדי להביא לאישור מינויו כמלמד. כמה 'מנהיגים' היו מסוגלים לעשות זאת?... הרי לנו דמותו של מנהיג.

והרי לנו כוחם של מנהיגי ישראל, שרק בזכותם מתקיים העם היהודי. (מתוך הספר 'שבת בשמחה')

את הסיפור דלהלן שמעתי ממנו במהלך דיון שדנתי לפניו אודות פסקו של רבי שלמה קלוגר שאמר שדברי חז"ל שאמרו (סנהדרין, י"ט ב') 'כל המלמד בן-חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו', זה לא 'כאילו', אלא ממש ילדו, ויצא בכך ידי קיום מצוות פריה ורביה!

ואז סיפר לי מו"ח את המעשה הבא, שהתרחש לאחר שרבי שלמה קלוגר התפטר מרבנותו בעיירה זאליפוט. יש להניח שכאשר גאון עולם שכזה, ששמו יצא מסוף העולם ועד סופו, מחליט לנטוש את קהילתו, היו לו מן הסתם כמה וכמה סיבות אמיתיות לכך, ויש רק לרחם על היהודים שנימנו על חברי הקהילה ההיא, שהגיעו למצב כזה.

אולם, אחרי הרחמים המרובים, הבה נבחן מקרוב מה עשה המהרש"ק לאחר מכן. רבי שלמה קלוגר פונה לחפש מקום אחר בו יוכל להרביץ תורה. בתוך כך, הוא מגיע אל העיר ברוד, שם מכהן כאב"ד הגאון בעל ה'בית אפרים', רבי אפרים זלמן מרגליות.

משרה פנויה

כיוון שבעיר זו לא היה באפשרותו להרביץ תורה באמצעות הרבנות, מחליט רבי שלמה קלוגר לחפש משרה אחרת, העיקר שיהא בכוחו להמשיך ולהפיץ את תורת השם, כלבבו.

והנה, לאחר בירור שעשה אצל אנשי העיר, מצא שבחיידר המקומי יש משרה פנויה של... מלמד-דרדקי והחליט לקחת אותה על שכמו. יָשָׁב גאון כביר שכמותו, וירביץ תורה לילדי ישראל. העיקר שלא תשתכח תורה.

בכך עוד לא תם הסיפור. בעיר ברוד, המשיך מרן הגרי"ש אלישיב לספר, היתה תקנה שכל יהודי שביקש להתקבל למשרת המלמדות, היה צריך לשאת לפני כן דרשה לפני הציבור בבית המדרש המקומי. והיה, אם מצאה הדרשה חן בעיני הקהל, זכה האיש במשרה, ואם לא - נאלץ היה לפנות את המקום לרעו הטוב ממנו.

בני הקהילה דרשו אפוא גם מהגר"ש קלוגר לשאת את דברותיו לפני העם. הגאון הסכים, אך דרש שגם ה'בית אפרים' יהיה נוכח בעת הדרשה. והנה, עולה 'המועמד להיות מלמד' על בימת בית המדרש, ונושא דרשה מצוינת, כפי המתאים למי שעתיד להיות אחד מגאוני העם היהודי, והקהל אכן נהנה מאוד מהדברים.

אי-אפשר לשנות מדעת התורה

ברם, לאחר הדרשה, כאשר עבר הגאון ליד כסאו של המרא דאתרא, רבי אפרים זלמן, הבחין המהרש"ק שפניו זועפות קמעה, וביקש שיאמר לו על מה נשתנו פניו. השיב לו הרב, שאמנם הדרשה היתה טובה, אך מתוך הדברים, וחשבון-הפלפול שעשה בפרשת 'שלח', פרשת המרגלים, עולה שלא היו שנים עשר מרגלים, אלא עשרים וארבעה, וזה נגד פשטות דברי התורה ודברי חז"ל, וכיוון ששינה מדעת התורה, זעפו פניו.

במקום תשובה, שאל רבי שלמה קלוגר את ה'בית אפרים', אם יש כאן בבית המדרש ירושלמי על מסכת סוטה. רבי אפרים זלמן השיב שמפני יוקרו ונדירותו של הירושלמי, אי-אפשר להשיג את הספר.

לו הדלק הוא פשוט נופל... לעומת זאת לווין יכול לטוס בחלל במשך שנים ארוכות בלי טיפה אחת של דלק, ובלי שיהיה לו בכלל מנוע. אבל לפני שנגיע לחלל בואו נדבר על שחייה במים. כל מי שפעם למד שחייה יודע איך השחייה גורמת לנו להתקדם במים? על ידי דחיפה. השוחה דוחף את המים עם הרגליים שלו, וכך הוא מתקדם. עוד דחיפה, עוד התקדמות. כמה שתדחוף בצורה יותר חזקה, תתקדם יותר מהר. כך גם אפשר לחתור עם סירת משוטים ולהתקדם. כל פעולה של התקדמות מגיע מדחיפת כח שמתנגד.

כמובן שלדחוף את המים זה לא קל. הרבה יותר קל לדחוף אוויר, אבל מי שידחוף אוויר עם הידיים והרגליים שלו לא יתקדם לשום מקום. למה? כי האוויר לא מתנגד אליו, ולכן אין שום התקדמות. כשמדובר במטוס, הוא דוחף את האוויר כל כך חזק, כך שזה גורם לו להתקדם בכל זאת. אומנם ההתנגדות של האוויר חלשה מאוד, אבל ככל שהמטוס דוחף את האוויר חזק יותר אחורה, כך הוא מתקדם מהר יותר קדימה.

כשמשגרים לוויין אל החלל, מצמידים אותו לטיל שדוחף את האוויר אחורה במהירות עצומה, הלוויין מגיע אל החלל ואז הוא מתנתק מהטיל, עכשיו בחלל קורה דבר מעניין, ההתנגדות נעלמת לגמרי. אם הלוויין יגיע אל החלל במהירות של 20 קמ"ש, הוא ימשיך לרחף הרבה מאוד שנים במהירות של 20 קמ"ש בלבד, ואין לו שום אפשרות להאיץ, כי אין שום התנגדות שיכולה לדחוף אותו מהר יותר. כמובן שאם היה כח משיכה בחלל, הלוויין היה נופל מיד, אבל אין כח משיכה ואין התנגדות, ולכן הוא מתקדם במסלול שנקבע עבורו. באותה המהירות שבה הטיל יצא אל החלל, זאת המהירות שבה הלוויין ימשיך לטוס, מכוחה של אותה הדחיפה שהוא דחף את עצמו על גבי האוויר לפני שיצא אל החלל.

בכל אופן לענייננו המסר ברור: הסיבה שיש לנו יצר הרע והתנגדות, היא אך ורק כדי שנוכל להתקדם. בלי התנגדות אין התקדמות. ככל שהתנגדות חזקה יותר ואנחנו מצליחים להתגבר עליה בצורה מספקת, ההתקדמות תהיה מהירה יותר.

במקרה שלנו החלל זה מה שקורה כשהחיים בעולם מגיעים אל סיומם. מי שבחיי חיותו בעולם הזה עלה והתעלה בקצב מהיר, גם אח"כ ימשיך לעלות מעלה מעלה, אבל מי שחלילה היה במצב סטטי, אחרי עזיבתו את העולם יהיה באותו המצב.

מכל האמור אנחנו מבינים דבר חשוב מאוד. ביהדות, אנחנו לא מחפשים קיצורי דרך! אנחנו לא מחפשים להקל, לא מחפשים פתרונות קלים ונעימים כדי להיכנס לגן עדן. זאת לא הדרך שלנו. אנחנו עובדים קשה, אנחנו מתאמצים ומתייגעים, דוחפים את עצמנו קדימה, מתמודדים עם ים של ניסיונות וקשיים, אתגרים לא פשוטים שאנחנו צריכים לצלוח, וככה, רק ככה אנחנו מגיעים אל היעד ואל המטרה. "אתנהלה לאיטי", אני לא ממחר לשום מקום! לאט אבל בטוח, נגיע אל היעד.

קנה חצי קילו בורקס גבינה וחצי קילו בורקס תפוזי"א חם מהתנור, ותתחיל לאכול וליהנות מהחיים.

איזו אופציה יבחר האדם הנורמלי והשפוי בדעתו? כמובן שבאופציה השניה. לא כך?

אבל אנחנו רואים שלאורך ההיסטוריה, רוב רובם של האנשים בחרו דווקא באופציה הראשונה. עד היום אפשר לראות בהודו ובנפאל ובכל מיני מקומות מהסוג הזה, אנשים שהם עובדי אלילים. הם מקריבים את כל החיים שלהם עבור פסל עשוי מאבן או מעץ. היו דורות שבהם אנשים היו מקריבים את ילדיהם עבור העבודה זרה הזאת.

זה דבר מדהים, למה הם לא בחרו באופציה ב' אולי בגלל שאז לא היו בורקסים חמים, אז הם העדיפו לוותר על כל החבילה...

התשובה היא שפעם לאנשים היו ערכים ועקרונות. אנשים הבינו שהעולם אינו הפקר, זה לא עובד ככה שכל אחד עושה מה שהוא רוצה, חייבים שיהיה סדר, היררכיה, יש מי שמנהיג ויש מי שמונהג, יש חוק וסדר בכל דבר. הם טענו בדרך, בכיוון, אבל הם הבינו את הבסיס ההכרחי, אין דבר כזה לעשות מה שרוצים.

אבל היום אנשים רוצים בחיי הפקר, אף אחד לא יגיד לי מה לעשות וכיצד לפעול. אף אחד לא יקבע לי!

אפשר לראות את זה גם באידיאולוגיות. עד לא מזמן היו מתנהלים כאן במדינה ויכוחים בין חרדים לחילונים. אלו אמרו שזאת חובה לשרת בצבא, ואלו טענו שחלילה, זה איסור חמור. אלו טענו שהימין הוא הצודק והערכים שלו הם ערכי האמת, ואלו טענו שדווקא ערכי השמאל הם הצודקים והנכונים. היו כאלו שדגלו בקומוניזם ורצו שוויון מלא בין כל בני האדם, והיו כאלו שטענו שהקפיטליזם זו הדרך הנכונה והצודקת, כי זה לא הוגן לקחת מהעשיר את מה ששייך לו רק בגלל שהעני לא הצליח להתעשר כמוהו.

על מה אנשים מתווכחים היום? כן פראייר או לא פראייר... זה כבר לא נוגע בכלל לשאלה אם הצבא צריך חרדים או לא. זה לא נוגע לשאלה אם הימין הוא הצודק מבחינה ערכית או השמאל. הוויכוחים היום הם בכלל לא אידיאולוגיים, אלו ויכוחים של 'מגיע לי יותר' ו'למה אתה קיבלת יותר ממני'.

העולם איבד את הערכים, את המוסר, אנשים כבר לא רוצים להיות מונהגים על ידי מנהיגים טובים וישרים, הם רוצים לעשות איש הישר בעיניו בלי לתת דין וחשבון לאף אחד.

למרבה הצער גם יהודים חרדים בני ימינו, במיוחד הצעירים, לא מסוגלים בכלל להבין למה צריך שיהיו קשיים, למה בכלל ברא הקב"ה את ההתנגדות לקדושה, למה כשאני רוצה ללמוד דף גמרא, מגיע היצר הרע וחייב להפריע לי. למה לא יכול להיות עולם בלי יצר הרע שבו אנחנו רק עובדים את ה' בשמחה ונהנים מכל רגע ליד הגמרא...

כדי להבין את זה, אנחנו צריכים לקחת שיעור קצר בתורת ה'אווירונאוטיקה'. תורת האווירונים... איך מטוס מתקדם, איך הוא ממריא, מה גורם לו להתקדם במהירות גבוהה כל כך, ולמה כשנגמר

את ההכרה וההבנה שכל המקבל על עצמו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ. זה פשוט מדהים לראות את זה קורה מול העיניים שלך, כאילו בדרך של 'מקרה' אבל אין מקרה בעולם, לא בכדי פניתי דווקא לאדם שידע לחבר אותי למשרד שלאחר זמן לא רב עבר במפתיע ובלי שום הכנה מראש, והתמקם במרחק של כמה מטרים מהבית שבו השתכנו בני הזוג הגיבורים שיצאו לדרך חתכים בארץ לא זרועה, רק כדי לזכות לקשר חזק יותר עם התורה הקדושה.

"כמו שאמר הגרמ"ה הירש שליט"א... מי שמוסר נפש לתורה זוכה לסייעתא דשמיא עצומה. אנחנו צריכים להשקיע בלימוד, והשם יעשה את שלו!"

"אשתי התחילה לברר איפה בדיוק עומד המשרד להיפתח, וגילתה ש... הכתובת של המשרד הוא ברחוב המקביל לבניין בו אנחנו מתגוררים. הקב"ה סידר לה עבודה מצוינת, עם משכורת נהדרת, בשעות עבודה שמתאימות לה בדיוק, ובצמוד לבית. היא לא צריכה אפילו לפתוח מטריה כשירד גשם, כדי להגיע לעבודה. רק לעבור את הכביש והיא יושבת במשרד שלה!!!".

"עכשיו גם אני כבר זרחתי מאושר והתרגשות. קודם כל שמחתי בשביל קרוב המשפחה שלי, שהקריב כל כך הרבה כדי להתעלות ולהצליח בתורה, וב"ה זוכה להתבסס כלכלית בארץ. חוץ מזה שמחתי על כך שהיה לי חלק בעזרה והסיוע, זה תמיד נחמד להיות שותף לדבר טוב, ובעיקר התרגשתי כי הסיפור הזה שוב חידד אצלי

המשך מעמוד 22 | הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

ניסה לחזור על מה שלמדו אמש בישיבה, וכמו תמיד לא הצליח להתקדם. קושי גדול בחשבון 'תקע' אותו ולא אפשר לו להבין את החשבון בסוגיא...

בעוד התסכול גובר, אזור אלחנן אומץ, וכמנהגו מימים ימימה פנה אל הבחור שישב בסמוך והציב בפניו את הקושי. עיין הבחור בדברים, ומבט של פליאה עלה על פניו. "היודע אתה?" אמר לו, "אין זו סתם אי הבנה! זוהי קושיית הרשב"א על אתר, קושיא חמורה הניצבת בבסיס הסוגיא, וכל הראשונים מתחבטים לפותרה!"

אלחנן היה המום. בתדהמה שאל את הבחור: "הרשב"א? הרשב"א שואל את זה? אתה בודאי מתבלבל, השאלות שלי הם לא שאלות של הרשב"א..." הבחור חיך ואמר לו: "נתיי ספר ונחזי - בא איתי, ונראה את דברי הרשב"א בפנים". הלכו יחדיו לארון הספרים, פתחו את חידושי הרשב"א, ואכן כן, שאלתו ה'פשוטה' הופיעה שם, במילותיו הקדושות של הרשב"א.

כשכולו התרגשות, המשיך אלחנן בתלמודו בהתמדה גדולה, כשבמשך זמן הסדר התעמק עוד ועוד וזכה לכוון לעוד שתי שאלות נוספות שהופיעו בדברי המפרשים. עם תופעה כזאת מבורכת, לכוון לשלוש שאלות של המפרשים הוא לא נפגש עדיין בחייו.

לאחר הסדר הפורה והמופלא, הוא החליט שלאחר שהקדוש ברוך הוא הראה לו בחוש כמה הוא יכול להצליח, עליו להשאר בישיבה ולמצות את כוחותיו. מני אותו יום זכה אלחנן לסייעתא דשמיא מופלאה, למד עוד ועוד והתקדם והתעלה, עד שזכה לצמוח לתלמיד חכם מופלג.

רבי משה מרדכי סיים את הסיפור, פנה אל רבי אלחנן ושאל: "רבי חנא, הסיפור נכון?" - "כן! כן!", השיב רבי חנא בהתרגשות, "זהו סיפור חיי..."

אלחנן הצעיר היה לבדו, מיואש, מתוסכל; אך מתוך הקושי הגדול ומתוך הבדידות, הוא זכה להעפיל ולהידבק בקדוש ברוך-הוא, שנאמר בו "ונשגב ה' לבדו".

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

הטבע. ואם ינצל את הזמן הזה יזכה להתעלות במעלות התורה והיראה מעלה מעלה".

סיפר אלחנן יותר מאוחר, שבאותו רגע הוא חש שהספר מדבר אליו ממש, ומצבו תסכל אותו. הוא התרגז מדוע פתח את הספר בדיוק עכשיו, ובכעסו תפס את הספר והשליך אותו בחזרה מעל הארון. עודו מתוסכל וממורמר, והנה מחשבות רבות מתחילות להתרוצץ בראשו, והוא חש שראשו מסתחרר. "נו..." אמרה מחשבה אחת, "נשאר רק כמה רגעים, וכבר מאוחר. הרכבת עומדת להגיע, צריך כבר לצאת".

והנה נהדפת מחשבה זו על ידי מחשבה אחרת: "הספר הזה דיבר ממש אלי, בדיוק למצב שלי. הספר היה מונח כאן זמן רב כאבן שאין לה הופכין, והיום מכל הימים הוא נפתח על ידי, ברגעים קשים אלו..." הוא הרגיש שהקדוש ברוך הוא שלח אליו מסר ישיר ואומר לו שיחזור לישיבה.

הוא הסתובב אנה ואנה, מבולבל ומוטרד. חמש דקות נשארו. הוא חש כיצד רצונו העז ואהבתו את התורה נוטים להכריע להישאר בישיבה לפחות עוד יום אחד, ואז כיצד מתקומם משהו בתוכו ושוב תקפו אותו המחשבות: "הלא תהיינה לי בושות איזמות כשאחזור לפתע לבית המדרש כאילו כלום לא קרה. הלא כל הישיבה יודעת שהחלטתי לעזוב, ואף ערכו לי מסיבה גדולה. יתייחסו אלי כעל אדם בלתי יציב שמשנה דעתו מרגע לרגע?"

הדקות נקפו, ולבסוף הצליח אלחנן להתגבר על עצמו, ונשאר בישיבה על דעת שמחר יילך לעבודה. הוא הוריד את התיק, הוציא משם את הגמרא ונכנס לבית המדרש. וכאשר חשש כן היה: כל הלומדים סובבו את ראשם, שקט מביך השתרר והם הביטו בו בפליאה. "מה ארע כאן?" ניתן היה כמעט לשמוע את מחשבות כולם, "האם אלחנן השתגע? רק אתמול ערכנו לו מסיבת פרידה, וכבר חזר בו?"

אך אלחנן התגבר בכוחות אדירים על תחושותיו, התעלם מהמבטים הדוקרים, התיישב על מקומו בספסל האחורי והתחיל ללמוד. הוא

בחיידר מגיל שלוש.

"את שני הדברים האלו קיבלתי בהשפעה מאוד חזקה מהחבורים בישיבת 'אור החיים', משלמים הרב היימן את דבריו, "המאור שבה מחזירו למוטב" זאת מציאות חיה וקיימת, ו'העקשן יצליח', זאת עובדה מוכחת שאני רואה אותה באופן יומיומי בישיבת 'אור החיים' המעטירה".

"דבר נוסף שלמדתי מהבחורים שם, זה העקשנות. לא כולם מצליחים, יש כאלו שלא שורדים את האתגר הלא פשוט הזה, ואנחנו באמת משבצים אותם לשיבות עם דרישות נמוכות יותר. אבל מי שכן מתעקש ומצליח, זוכה להצלחה מדהימה וחסרת תקדים. אתה רואה אותו אחרי חודש וחצי או חודשיים והוא נראה כמו בן תורה לכל דבר, עדין, מרוכך, כאילו הוא נולד בבני ברק ולמד

המשך מעמוד 18 | הרה"ח ר' משה שטרן זצ"ל

שני עמודי גיליון, בה הוא תיאר איך יהודי אותנטי ממאה שערים הגיע אליו בשעת לחץ, ביום שישי, עבד כמו טכנאי מעולה ולא לקח פרוטה, כי הוא אמר שהוא לא עובד בערב שבת. עבודה לא, חסד כן. הוא המשיך ותיאר, צילם את החנות והוסיף ציצים ופרחים, גביעים ושקדים, עד שהוציא תחת ידו כתבה מפוארת ומרתקת. ר' משה המשיך לדבוק בדרכו באמונה תמימה, שלא להשקיע בפרסומות ושלא לעבוד ביום שישי אחר חצות היום, וראה זה פלא, בבת אחת התחילו להגיע קונים חדשים ממקומות מרוחקים.

אנשים שחיפשו מוכר ישר ואמין מצאו בו את האדם המתאים, כולם בעקבות הכתבה של האיש שר' משה עשה עמו חסד, ולא הסכים בשום אופן לקחת ממנו תשלום. הוא עמד בניסיון, סמך על הקב"ה, והקב"ה נתן לו בשפע רב.

"אני לא עובד בערב שבת", הבהיר ר' משה, "לא באתי בשביל כסף". סימני שאלה התעגלו על פניו של בעל המקרר ההמום, ור' משה הסביר, "לפעמים אין ברירה, וכשצריך לעזור ליהודי עושים חסד. הבנתי שאין לך שום מוצא אחר, ולכן באתי.

זה הכול. שתהיה לך שבת שלום ושתשתמשו במקרר לבריאות". בעל הבית חשב שהוא לא שמע טוב וניסה להתווכח, אבל כבר לא היה לו עם מי לדבר. ר' משה אץ רץ, נכנס אל המוניתי שהזמין על חשבוננו, ומיהר הביתה, להתכונן לשבת קודש.

הכסף היה נתון בידו של בעל הבית. מה הוא עושה עם זה? ר' משה הרי לא מוכן לקחת את הכסף, והוא חייב לו תשלום! הוא כבר יכיר לו טובה. הוא יעשה משהו, שיביא לאיש הטוב הזה הרבה כסף! מכוון שעבד בעיתון, הוא כתב על ר' משה כתבה המשתרעת על

המשך מעמוד 26 | הרב בנימין בירנצוויג

ומשרה רמה שכזו בדרך בלל לא ניתנה ליהודי הוא נידרש להמיר את דתו, אך הוא התחמק מידי פעם בפעם, כאשר גבר עליו הלחץ ביקש אורכה של שלושה ימים.

לאחר מחשבה עמוקה החליט לוותר על הכבוד ונמלט ממקומו על מנת לעלות לארץ ישראל, בדרכו סר לוולוז'ין להקביל את פני רבו לשעבר ולקבל את ברכתו, ר' חיים ראה אותו התרגש מאד ועלו מאד לקראתו וחיבקו בזרועותיו.

לאחר שהתלמיד סיפר לרבו על מאורעותיו, שאלו ר' חיים 'בני מי הצילך מן החטא?' השיב התלמיד 'נודמן לי לעבור בעיר מגורי באישון לילה, בעוברי על פני בית יהודי בקע מן הבית קול לימוד תורה בניגון שהיה נשמע לי עצוב, נצמדתי למקומי והקשבת... צלילי התוגה שהדהדו באזני נצטיירו בדמויני כאילו התורה בוכה על שנשטתיה והנני עומד על סף הכחש והבגידה בה, אותה שעה נתעוררו בי הרהורי תשובה וכך הגעתי עד הלום'.
התורה הקדושה מגן היא לכל החוסים בה!!

ואמר לו 'כזאת וכזאת תאכל חרב ההשכלה, זכות אבות לא תעמוד למי שנפל בפח הכפירה, שהרי כל בני ישראל בני אברהם יצחק ויעקב, גם המידות הטובות אינן משמשות תריס בפני הפורענות שכן מידות טובות אינן מיוחדות לישראל בלבד, רק זכות התורה לבדה תעמוד לו ליהודי שלא תכרת נפשו מישראל, כל מי שלמד פעם תורה לשמה, כל מי שטעם מתיקותה של התורה, כל מי שספג לתוכו את ריחה של התורה, מובטחני שהתורה תעמוד לו להגן עליו ולהציל את נפשו מרדת שחת, אין התורה מניחה ליהודי לכפור באלוקיו ולהדבק לעם אחר', דברי אלוקים חיים אלו נחרטו בלבו ונשאם על לוח ליבו.

עברו שנים רבות ר' חיים חקר ודרש על גורלם של שלושת תלמידיו, ונודע לו כי התלמיד הראשון היחסן שכח את יחוסו ותפארת משפחתו והתבולל בעמי הארץ, התלמיד השני שהצטיין בנימוסיו התמסר לחכמת הפילוסופיה ודעתו נתבלבלה עליו עד שהמיר דתו והיה דורש דרשות של דופי, ואילו השלישי המתמיד לאחר שנכנס לאוניברסיטה בהיותו בעל מוח חריף ושקדן, עשה חיל בלימודים הכלליים עד שיצא שמו לתהילה, וכל המלומדים השכימו לפתחו, לבסוף נתמנה לפרופסור באוניברסיטה המלכותית, אבל היות

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצוויג, כתבו ל: 7622500@gmail.com

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

◆ האם מותר לומר דברי תורה בצרפתית כאשר הגוף אינו מכוסה כראוי?

◆ איסור גילוי הראש לאיש ולאשה

◆ הדעות השונות בקשר ל'פאה נכרית'

אמירת דברי קדושה בצורה הולמת

- בעת אמירת דברי קדושה: ברכות, קריאת שמע, תפילה או דברי תורה, יש לנקוט זהירות מיוחדת ממחשבות שאינן ראויות לאותה שעה, וכל שכן מחשבות שאינן ראויות כלל.
- מחשבה בדברי קדושה, כגון בדברי תורה, מותרת אף בשעה שעשויות להתעורר מחשבות שאינן ראויות, למעט בשעה שיוצא ידי חובת ברכה וכדומה, בשמיעה מפי אחר.
- איסור מן התורה לדבר דברי קדושה: קריאת שמע, ברכות, ודברי תורה, בכל לשון שהיא, בשעה שערוות המדבר בלתי מכוסה, או כאשר יש לנגד עיניו ערווה בלתי מכוסה.
- לדעת רוב הראשונים - וכן הלכה - הוסיפו חכמינו ז"ל על האיסור הנ"ל, ואסרו לדבר דברי קדושה בשעה שלבו של המדבר 'רואה' ערווה בלתי מכוסה, בין שלו ובין של זולתו.
- הלבוש בחלוק ללא בגד המכסה את הלב, או הערווה, וללא בגד או חגורה החוצצים ביניהם - עליו להדק את החלוק על הלב, או מתחתיו, ובאופן זה רשאי לדבר דברי קדושה.
- העומד בתוך מים ואינו לבוש, רשאי לדבר דברי קדושה, ובתנאי שעניו מחוץ למים ואינן רואות את ערוותו; ואם לבו בתוך המים - צריך לכסות את לבו, או לחצוץ בינו לבין הערווה.
- איסור לאיש מישראל לשהות בגילוי ראשו, וחמור האיסור במיוחד בעת אמירת דברי קדושה: ברכות, תפילה או דברי תורה, וכן בעת שהייה בבית הכנסת.

• בתפילת העמידה, חובה על המתפלל להיות מכוסה בצורה מכובדת, כיון שהוא כעומד לפני המלך, ואסור להתפלל בלבוש

בלתי מלא; ולכתחילה יש להקפיד על כך גם בעת אמירת כל ברכה שהיא.

• שטח של טפח (8-9.6 ס"מ, לשיטות השונות) מגולה במקומות המכוסים שבאשה - איסור לומר כנגדו ברכות, תפילה, או דברי תורה; ולכתחילה איסור אף בעצימת עינים, ויש מתירים.

חובת האשה בלבוש ובכיסוי הראש

- חובה מן התורה לאשה נשואה לכסות את שערות ראשה, ואסור לה לגלותן אפילו בחדרה שבביתה, ובזוהר הקדוש נאמרו דברים חריפים על כך.
- לדעת הרמ"א ופוסקים רבים נוספים - 'פאה נכרית', המיוצרת משיער של אשה אחרת, נחשבת ככיסוי ראש; ולדעת פוסקים אחרים אין הפאה נחשבת ככיסוי.
- חובה על האשה לכסות תמיד את כל גופה, פרט לפניה ולידיה - עד המרפק, ונכון לכסות גם מעט מתחת המרפק.
- איסור להסתכל על אשה כדי להנות, כיון שהדבר מביא לידי מחשבות פסולות; ואת המקומות המכוסים איסור לראות אף לפי תומו, דהיינו אף כשאין כוונתו להסתכל.
- מותר לאב מותר לישון אף עם בתו, וכן לאם עם בנה, עד זמן מסוים המשתנה מילד לילד - ראה שולחן ערוך אבן העזר סימן כ"א סעיף ז'.
- הנוגע בידו במקומות המכוסים שבגופו, כאשר הם נקיים, או כאשר הם נמצאים בתוך מים - נחלקו הפוסקים אם צריך ליטול את ידיו.